

ÉLETÜNK

XII. évfolyam 1. szám (12. Jahrg. Nr. 1)

Az európai magyar katolikusok lapja

1980 január

DR. HARANGOZÓ FERENC:

REMÉNY ÉS KÉTSÉG KÖZT

Az emberi öröme nemcsak olyan foka, a nyomorúságnak meg nincsen olyan mélysége, hogy ne találja visszhangot a zsoldároknak. — Az 1945–53-as sötét korszakban, amikor a börtönök, a fogolytáborok és a szibériai haláltáborok tömve voltak, a legkedvesebb zsoldárunk a 136-os volt: „Babilon vizeinél ott ültünk és sírtunk, mikor Rád emlékeztünk, Sion...”

Sztalin halála volt az első reménysugár e szomorú korszak után. 1953 júniusában meg is indultak Szibériából Nyugat felé az első rabvonatok. Nem tudtuk hová, csak éreztük, hogy Hazafelé... Először csak a „könnyűsúlyú” politikai foglyok; a „nehézsúlyú”-akat még ott tartották. A zsoldárunk is megváltozott az új helyzetnek megfelelően: a 125-ös lett: „Amikor az Úr a rabokat hazafelé vezette, mindnyájan olyanok voltunk, mint akik álmodnak”. Tudtunk újra mosolyogni, az otthonról álmodni, amit pedig a szibériai telek szörnyű reménytelenségében már el is felejtettünk. — De kínos volt az ébredés az álomból a priccse!... — Utána úgy vánszorogtunk a munkára, mint az alvajárók. 1954 telén az Ozerlag (Bajkál-tó) 37-es táborban újév körül így vajdított remény és kétség közt a lelkünk.

A pravoszláv karácsony közeledett, brigádunk farönköket „stráfol” ki a Tajgából (szibériai őserdő). Két-két ember, egy zömök, bozontos kis mandzsuri lovat kapott, meg egy kétkerekű saroglyát, amire a farönk elejét rá kellett emelni és rárögzíteni. Aztán „Gyi!” — húztuk és toltuk a fát az erdőből hármában, hasigérő hóban, látástól vakulásig...

Az én párom, Joachim Gauch, egy rostocki hajóskapitány volt, a lovunk meg egy szürke kanca. Úgy maradt ránk, mert senkinek sem kellett, mivelhogy csikaja volt és ezért rugott meg harapott. A csikó is állandóan körülötte okvetetlenkedett, és ami a legfőbb hibája volt, hogy még szopott s így nem volt lelkünk anyja zabporciójából valamit is elcsenni magunk számára, mint azt a többiek tették, mert éhenpusztult volna csikóstud. — Hárman szépen összeszoktunk. — Joachim elnevezte a kancát valami divatos sláger után „Donna Clara”-nak. Egyszer elmondta, hogy az otthonhagyott feleségét és kisfiát juttatja mindig eszébe és ellágyult.

Így érkezett el a pravoszláv karácsony. A Szentestén világított a hó, hidegen szikráztak a csillagok, amikor a munkából hazafelé igyekeztünk az istállómeleg barakba. Fapriccsunk egymás mellett volt Joachiméval. Volt rajta szalmazsák is, közte egy „tumbocska” (kis éjjeliszekrény). — Nagy vívmány ebben a sztalinutáni érában! A tumbocskára kis fenyőcske is került, sőt, Joachim szerzett egy kis gyertyát is a pékségen, ahol néha éjjel kíségetett. Nagyon takarékoskodtunk vele; csak lefekvés előtt gyújtottuk meg egy-két percre.

Ezen a Szentestén a tábor rádiója nagyon halk zenét közvetített... Nem akartam hinni a fülemnek! Mozart híres, szép motettája volt: az „Ave verum corpus, natum ex Maria Virgine!” (Üdvözlégy igaz Test, ki Szűz Máriától született). — Nem lehetett véletlen, valaki szándékosan közvetítette ezen a Szentestén... Megrendülve hallgattuk, mint valami üzenetet egy más világból! Ekkor éreztük először, hogy mi is hazakerülünk...

A barakban már mindenki mélyen aludt, csak mi ketten révedeztünk még mindig az imbolgó gyertyalángba. — Aztán megszólalt Joachim, mintha gyónna:

„Én néha verset is írok... Ha nem untatlak, fölolvassok egyet. Az a címe: „A fiamhoz”. Halkan, tagolva kezdte el mondani a verset. —

Emlékszem arról szót, hogy mikor utoljára látta a fiát, az ötéves volt. Tengeri útjáról éppen egy igazi kis vitorlást hozott neki és esténként ezzel indultak el kettesben „világkörüli utazásra”.

Egy ilyen este jöttek el érte a politikai rendőrségről és elvitték. — A vitorlás így mesebeli sziget helyett, a Ljubljanka-ban (hírhedt moszkvai börtön) kötött ki vele. És ő úgy érezte, hogy belezuhan a sötét, feneketlen világűrbe. Szörnyű hónapok

következtek, magánzárkával, egész éjjeli kihallgatásokkal, fenyegetésekkel, majd csábító ígéretekkel — „ha nekik szolgál...” — Az örület szélén állt már, amikor hosszú évek után újra elkezdett imádkozni... Nem is imádság volt ez, hanem egy fuldokló segélykiáltása. És mégis meghallgatásra talált. — Végtelen kimerülés után, egyszer csak nagy csendességet érzett a lelkében. Már nem félt, tudta, mit kell mondania. Kezdte egészében látni eddigi életét, botladozásait és mélyseges vágy fogta el, kivetni magából mindent, ami mérgezte, és levetni mindent, ami szennyes volt.

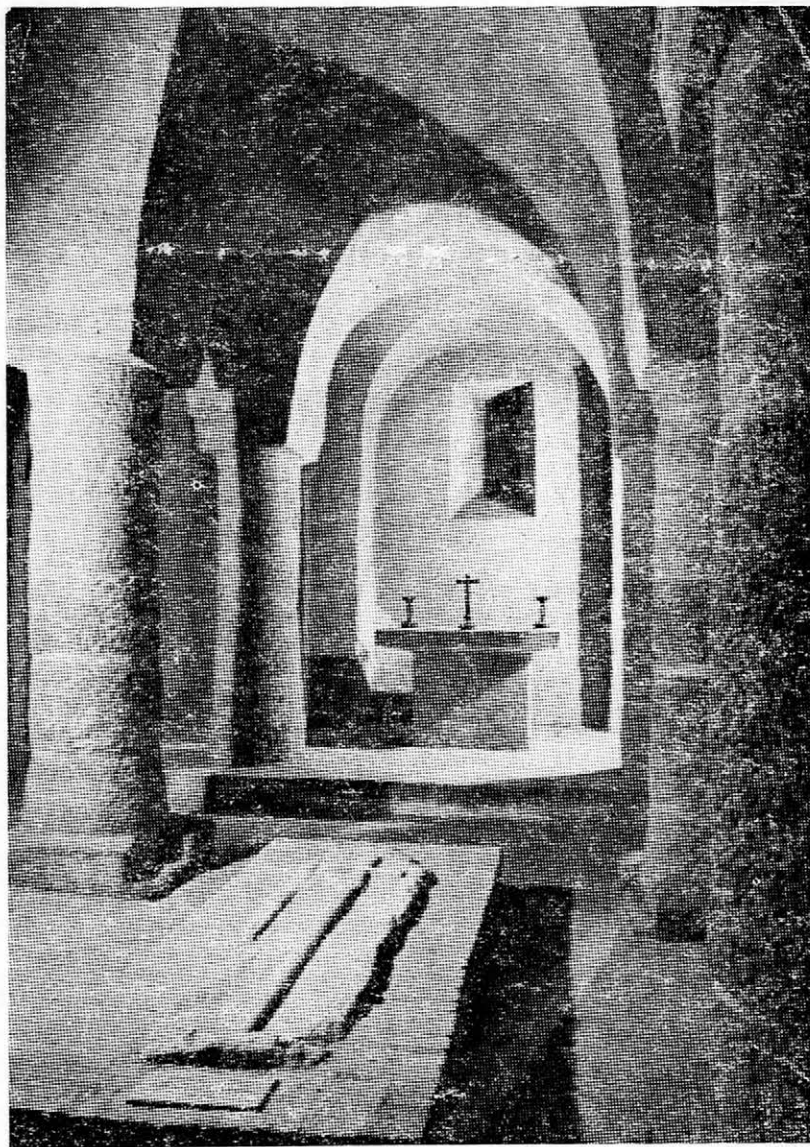
Megnyugvással tudott gondolni most szeretteire: feleségére és fiára is, akik számára mindig olyan kevés ideje volt. Minden este üzent nekik az imádság hullámhosszán, akármerre dobálta, vetette a könyörtelen sors és kapott megnyugtató válaszüzenetet azoktól is. — A jó Isten közvetítette.

A vers vége a hazatérésről szólt, amit most már biztosan remélt. — És ha ott áll majd előtűk és ha megnőtt fia — most már 13 éves — kutató, néma tekintetével kérdezi tőle: „Édesapa, mit hoztál?” könnyen leolvashatja az ő néma ajkáról a választ: „Csak magamat, de most már egészen...”

1955 szeptemberében váltunk el egymástól. Joachim Gauck-ot a vonat Kelet-németország felé vitte, engem három hónapra rá a Vereckei szoroson át Magyarországra. Ő sem, én sem térhettünk vissza szabad hazába. Ezért nem jött azóta semmi hír felőle. De én hiszem, hogy él és nem alkuszik sem a lelkiismeretével, sem mással. Mert ahhoz a szívós, csendes-ember fajtájához tartozik, akik tudnak hallgatni és mindent kívánni.

— — —

A főnti visszaemlékezést nem hagyhatom utószó nélkül. — Komor tartalma ellenére is reménykeltő vigasztalásnak szántam, az 1980-nal kezdődő új évtized elé. Annál is inkább, mert úgy érzem, hogy az egyik erdélyi olvasónk joggal tett szemrehányást nekünk, amikor sok írásunkra így reflektált: „Az ‘Életünk’ is, a Nemzetőr is meg a Szabad Európa Rádió is olyan borulátón ír és beszél a magyar jövőről, hogy az kétségbeejtő! Nem kellene-e egyszer már reménykeltő cikkeket is írni, biztatva a megtört magyarságot az Isteni Gondviselésben való bizalomra... és hangoztatni, hogy nemzetünk már nagyobb katasztrófákból is újrakeletlett? — Hát miért nem volna szabad nekünk reménykedni, fejlődni, jövőt építeni; előbb tervekben s aztán tényekben is — ahogy lehet — ? Amíg Isten újra reánk tekint... Hiszen végsőfokon Ő osztogatja a jövőt azoknak a nemzeteknek és népeknek, akik ezt Tőle kiimádkozták, kiérdemlik, nem pedig lemondanak nemzeti eszményeikről, jogaikról, a jövőjükéről s a nemzeti újjászületés lehetőségéről is.”

A tibanyi apátság altéploma I. András király sírjával. 1060.

Faludi Ferenc (1704–1779)

Forgandó szerencse

Fortuna szekerén okosan ül,
Úgy forgasd tengelyét, hogy ki ne dülj:
Ha szépen vezetett,
Ha miben kedvezett,
Meg ne örülj:
Fortuna szekerén okosan ül.

Jó kedve s kereke egyaránt jár.
Forgandó, változó: ma kincssel vár,
Holnap lenyomorít,
És megint boldogít;
Elhiggyed bár:
Jó kedve s kereke egyaránt jár.

Érdemre nem tekint, szemtelen, vak,
Kire ma vont aranyt, holnap szűrt rak.
Tudják, kik táborát
Lakták és udvarát,
Sok nagy urak:
Érdemre nem tekint, szemtelen, vak.

Hol édes jó anyád, hol mostohád;
Dolgárul senkinek számot nem ad:
Megböcsül, megaláz,
Magasztal, legyaláz,
Bút hoz reád:
Hol édes jó anyád, hol mostohád.

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

Válságban van-e az eszkatológia?

Manapság néha teológiai körökben azt a megjegyzést lehet hallani, hogy az eszkatológia válságba került. „Eszkhata” görög szó. E néven foglaljuk össze a kinyilatkoztatás által ismert végső dolgokat. Ilyenek: halál, különítelek, mennyország, tisztítóhely, pokol, Krisztus eljövetele, végítélet, a világ végső átalakulása. Eszkatológia tehát jelenti ezen végső dolgokra vonatkozó hitismeretünket és ezen hitismeret teológiai kifejtését, magyarázatát. Világos, hogy sem a végső dolgok, sem a végső dolgokra vonatkozó kinyilatkoztatás nem juthat válságba, mert ez azt jelentené, hogy maga a kinyilatkoztató Isten jutott válságba. A végső dolgokról való teológiai ismeretünk esetleg válságba juthat, jobban mondva elégtelennek bizonyulhat és ezért kiegészítésre, módosításra szorulhat.

Különböztessük meg tehát a végső dolgokra vonatkozó dogmákat, azaz az Egyház által megállapított hittételeket és a különböző teológiai szisztémák által nyújtott magyarázatokat. A dogmák maradandó igazságot fejeznek ki. Lehet ugyan, hogy az Egyház a dogmákat azelőtt oly fogalmak segítségével fejezte ki, amelyek a mai kor filozófiájában nem használhatók — ami persze nem azt jelenti, hogy érvényüket veszítették — s ezért hasznos e hittételeket úgy megfogalmazni vagy körülírni, hogy a mai ember is könnyebben megérthesse őket, de a dogmák által kifejezett igazságnak érintetlenül meg kell maradnia. Így pl. Krisztus eucharisztikus jelenlétét, ill. a kenyérnek Krisztus testévé való átváltozását a trienti zsinat a „szubsztanciális jelenlét” és „transzszubsztanciáció” szavaival fejezte ki. E kifejezések sok ember számára érthetetlenek. Hogy érthetőbbekké legyenek, más szavakkal kell körülírni őket, de vigyázni kell, hogy a hittartalom teljes egészében megmaradjon. Schillebeeckx a krisztusi jelenlétet a transzsignifikáció és a transzfalizáció fogalmaival próbálta magyarázni, de ezáltal kiüresítette a hittételt, hisz nemcsak arról van szó, hogy a kenyér más jelentést és más célkitűzést nyer, hanem, hogy a kenyér objektíve már nem kenyér, hanem Krisztus teste. Használhatom ezt a két új kifejezést is, azzal a feltétellel, hogy Krisztus testének objektív és ontológiai jelenlétét is fenntartom, pl. azáltal, hogy azt mondom, hogy az átváltozás után a kenyér színe alatt Krisztus teste valóban, tehát az én ítélemtől és hitemtől függetlenül is jelen van; s mivel jelen van, az, amit kenyérnek látok, más jelentést és más célkitűzést is nyert (v. ö. VI. Pálnak „Mysterium fidei” kezdetű enciklikáját).

Ezt előrebocsátva érthető, hogy ép az utolsó dolgokra vonatkozó teológiai magyarázat szorulhat módosításra. A Szentírás ugyanis képekben nyilatkoztatta ki az erre vonatkozó igazságokat. E képek az akkori világképnek és a kozmikus világ akkori ismeretének feleltek meg. Ameddig ezek a képek az emberek általános felfogásának megfeleltek, a hívők szívesen érthették a képeket is, azaz nem különböztették meg a képet a kép által megjelölt igazságtól. Így pl. azt hitték, hogy a föld a világ közép-pontja és azért minden további nélkül vallhatták, hogy Jézus felment a mennybe. Manapság tudjuk, hogy nincsen abszolút „fenn” és „lenn”, tehát a kinyilatkoztatott igazságot úgy kell értelmeznünk, hogy Jézus elhagyta az evilági

élet „lentjét” és bement Atyja dicsőségének a „fentjébe”. Ezért a „fenn” alatt már nem asztronómiai irányt vagy helyet értünk.

Az apostoli hitvallás több kijelentése a végső dolgokra vonatkozik. Így a hetedik hitágazat azt mondotta: „Hiszek Jézus Krisztusban... onnét léssen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat”. A tizenegyedik és tizenkettedik ágazat pedig így szól: „Hiszem a testnek feltámadását és az örök életet”. A szentmise krédója, azaz a niceai-konstantinápolyi hitvallás ugyanazon igazságokat a következő szavakkal fogalmazta meg: „Fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbján. És újból eljön dicsőségben az élők és holtak ítéletére és uralmának nem lesz vége... Várom a holtak feltámadását és az örök életet”.

A zsinat utáni időben egyes teológusok az utolsó dolgokra vonatkozó hitigazságokat is úgy értelmezték, hogy gyakorlatilag feladták az Egyháznak erre vonatkozó hitét. Így pl. a nemrég elítélt Pohier teológus és mások is gyakorlatilag tagadják a feltámadás és az örök élet igazságait. A Szentírást nem az Egyház tanítása szerint értelmezik, hanem a Szentírást egyénileg értelmezve — ami nem egyéb, mint a protestánsok szabad írásmagyarázata —, a dogmákat tagadják. A hit kongregációja ez év májusának 17-én egy nyilatkozatot adott ki, amelyben meghatározza, mit kell hitünk szerint az utolsó dolgokról vallanunk és mit nem szabad tagadnunk. Várható volt, hogy a hit kongregációjának ez a döntése ugyanazon teológusok körében felháborodást és tiltakozást idéz elő. Először is kifogásolják a kongregáció elírását, hogy t. i. nem folytatott az elítéltekkel előbb párbeszédet; másodsorban, helytelenítik, hogy az Egyház egyáltalán elítéli e teológusok tanítását, hisz ez annyit jelent, hogy az Egyházban nincsen meg a tudományos kutatás szabadsága.

Ami az ellenvetés első pontját illeti, azt kell mondanunk, hogy az ilyenfajta elítélés nem az illető személyt, hanem a tanát érinti, úgy ahogy az illető műveiből kiolvasható. Az Egyháznak kötelessége, hogy a híveket a hit hamis magyarázataitól óvja. Ezt teszi, amikor hivatalosan kijelenti, hogy ez vagy az a felfogás össze nem egyeztethető az Egyház hitével. Ha ilyen ítélet hozatala előtt mindig hosszú párbeszédnek és véget nem érő vitának kellene helyt adni, akkor a döntés sohasem vagy csak nagyon későn következne be a hívek méretetlen kárára. Ami az ellenvetés második pontját illeti, azt kell mondanunk, hogy egyedül a tanítóegyház van hivatva a hitet rögzíteni és kötelezően megfogalmazni. A tanítóegyház nem egyéb, mint a püspökök testülete, főképpen a pápa, aki a hit legfőbb őre. A teológusok a hitet nem állapíthatják meg kényük-kedvük szerint, nem is tartoznak az Egyház tanítóhivatalához, csak alárendelt és tanácsadó szerepük van. Az Egyház által megállapított hiteken belül tehát van helye a szabad kutatásnak, de a teológusok ezt a hitet nem hagyhatják el, hisz az Egyháznak a hitét és nem saját hitbeli felfogásukat vannak hivatva közölni és magyarázni. Újabban sok teológus átlépi illetősége körét, s azt hiszi, hogy szabadon felcsaphat az Egyház tanítójának s a hitet megmásíthatja vagy tagadhatja tetszése szerint. Hogy ez mennyi bizonytalanságot okoz a hívek

lelkében, azt mondanunk sem kell, hisz napról-napra tapasztalhatjuk. Ideje valóban, hogy a Szentszék határozottan és kemény kézzel véget vessen ennek a „teológiai garázdálkodásnak”. Ez nem annyit jelent, hogy majd elzárkózik minden modern problémától, vagy hogy újabb és megfelelőbb dogmatikai megfo-

galmazásnak útját állja, hanem egyszerűen azt, hogy a teológusokat tulajdonképpen kötelességükre figyelmezteti és a hittel össze nem egyeztethető tanokat világosan elítéli.

A következőkben az apostoli hitvallás utolsó két, azaz a tizenegyedik és tizenkettedik ágazatát fogjuk magyarázni. Azon leszünk, hogy az Egyháznak a végső dolgokra vonatkozó tanítását ismerjessük és a lehetőség szerint megbízható teológiai magyarázatot nyújtsunk.

Mese a dúsgazdag Egyházzal

Farizeusi lelkeknek és a helyzetet nem ismerő, egyoldalúan informált újságíróknak mindig is kedvelt témája volt a katolikus egyház óriási vagyonáról költött mese. E rémhír elterjedésében különösen nagy szerepet játszott a „Spiegel”, amely nem is régen, terjedelmes cikkben leplezte a katolikus egyház „pénzügyi manipulációit”, befektetéseit különböző iparágakban — a fegyvergyártást sem kivéve. Talán mondanunk sem kell, hogy e híreknek fele sem igaz, a fegyvergyártásba investált milliókról szóló mese meg nem egyéb, mint rágalom. Legutóbb még a német TV is szédítő összegeket nevezett meg a Vatikán vagyonával kapcsolatban, — nem téve különbséget a múzeális kincsek értéke és a bankszámlákon fekvő, tényleg rendelkezésre álló összeg között.

A sok találgatáshoz és mesék kialakulásához a Vatikán maga is nagyban hozzájárult azzal, hogy eddig soha sem hozták nyilvánosságra az egyház anyagi helyzetét. Mert tény, hogy a Vatikán az egyházi állam elvesztéséért hatalmas összegű kárpótlást kapott az olasz kormánytól az 1929-ben megkötött lateráni szerződéssel. De ki vonhatja felelősségre, vagy ki szólhatja meg azért az egyházat, hogy ezt a vagyont gondosan őrizte, vele okosan gazdálkodott, amikor gyümölcsözően befektette? Hiszen a római központ fenntartása, az egyház missziós küldetése, valamint szociális és karitatív ténykedése rengeteg pénzt emésztett fel a múltban és emészt fel a jelenben.

Ugyancsak tény, hogy az egyház anyagi alapja a legutóbbi évekig biztosította a Kúria és a világegyház központi kiadásait. Más lett azonban a helyzet a legújabb időkben: a dollár elértékeltelenedése következtében az Egyesült Államokban befektetett összegek hozama is megcsappant, akárcsak az ottani katolikusoktól Rómába küldött megajánlások értéke is. Ugyanakkor a Vatikánban szolgálatot tévő személyzet (múzeumőrök, csendőrség, posta, karbantartás stb.) számát és fizetését fel kellett emelni a munkaidő egyidejű csökkentése mellett. Ennek az lett a következménye, hogy a Vatikán pénzügyi háztartása komoly válságba került. Az is kétségtelen, hogy rengeteg; összegükben milliókat érő műkincs és építészeti remekmű van a Vatikán birtokában. De ezek csak holt tőke, karbantartásuk és gondozásuk inkább teher: több kerülnek, mint amennyi hasznot hajtanak. Ehhez járul a vatikáni közigazgatás, a diplomáciai szolgálat igénybe vétele, a bíborosi és püspöki tanácskozások megrendezése és lebonyolítása; végül, de nem utolsó sorban az egyház világméretű szociális és karitatív tevékenysége. Ha valahol katasztrófa éri az embereket, éppen a Vatikán van azok között, akik elsőként sietnek a bába jutottak megsegítésére.

De ne feledkezzünk meg még valamiről. Napiainkban újra és egyre sürgetőbbé válik a vatikáni alkalmazottak fizetésének rendezése. Mert őszintén meg

kell mondanunk, bizony nagyon szűkre volt szabva már eddig is. Egy kardinális 2.100, egy múzeumőr pedig 1.100 német márkának megfelelő összeget kapott havonta. Bár ez az összeg adómentes, de még így sem lehet búsás fizetésnek nevezni. E tények ismeretében sokan most meg már a „fukar egyházzal” beszélnek.

Az ősz folyamán megtartott konzisztórium ülésen a Szentatya nyilvánosságra hozta az egyház pénzügyi helyzetét amely 39 millió DM hiányt mutat ki.

Megyesi András

Endrédy Vendel, zirci főapát gyémántmiséje

1895 január 19-én született Fertőendréden, földműves családból Középszkolai elvégzése után belépett a cisztercita rendbe, ahol 1919-ben szentelték pappá. Főiskolai tanulmányait: — matematika, fizika — elvégzése után, Pesten lett tanár. Majd ugyanott gimnáziumi igazgató és később rendi főigazgató. 1939-ben választotta meg a magyarországi Cisztercita Rend általános főapátjává. A magyarországi rendek feloszlása idején, 1950-ben titkárával együtt az utcáról rabolták el és börtönbe vetették, ahonnan csak 1956-ban, a Szabadságharc idején szabadult. Hivatalosan sohasem ítélték el és soha sem kapott írásos választ, miért kínozták és miért börtönözték be. Édesanyja haláláról (1951-ben) is csak évekkal később kapott értesítést.

A szabadságharc leverése után újra bebörtönözték, de félév múlva amnesztiával szabadult, azzal a feltétellel, hogy nem maradhat Pesten. Tartózkodási helyül Pannonhalmán a Szociális Otthont jelölték ki. Itt él azóta a legnagyobb egyszerűségben. Ez év április 10-én ülte meg főapáttá való választásának 40-éves jubileumát. Ebből az alkalomból II. János Pál pápa, Lékai bíborosprímással üdvözlétét küldte sajátkezű aláírásával.

A legutóbbi időben sokat betegeskedik a 85 éves főapát; lábtrombózis is kínozza: negyven napig forgott halálveszedelemben. Éppen ezért gyémántmiséjét december 27-én a Szociális Otthon betegkórházában, gyengélkedő paptestvéreivel celebrálja.

A 60 éves papi jubileumát ünneplő főapát emlékképcséskjén ez áll: „*Maradj velem Uram, mert esteledik.*”

Kitüntetés

Dr. Eperjes Ernőt, a Münchener Magyar Misszió vezetőjét, Ratzinger József bíboros érsek II. János Pál pápa uralkodásának egyéves évfordulója alkalmából 11 német lelkész között, mint egyetlen magyar kinevezte érseki tanácsosnak. Ehhez a kitüntetéshez szívből gratulálunk!

Dr. Noszlopi László (Budapest)

Az Isten-eszme eredete

A VALLÁSTÖRTÉNETI ÉS LÉLEKTANI KUTATÁSOK TANULSÁGAI

A vallástörténet feladata, hogy a különböző kultúrformák időbeli sorrendjében kiderítse, hogyan alakult és folyt le az emberiség vallásos élete. A történelem arra a kérdésre ad feleletet: mi volt *tényleg*? A lélektan feladata viszont, hogy megfejtse: hogyan volt *lehetséges* mindaz, ami a vallásosság területén egykor volt?

Ma a kultúrtörténeti ethnológia a kultúrkörök sorozatát tudja felállítani, amelyekben a történelem és a történelelőtti idő lejátszódott. Kiderült, hogy az időben egyszerűbb és régebbi kultúrformák nem okvetlenül, nem mindig és nem minden tekintetben alacsonyabbrendűek a későbbieknél.

Bizonyos fordulópontot jelent a vallástörténelemben, hogy a monotheizmus, amelyet régebben a legfiatalabb és leg-

rika bennszülötteinek vallásaiban. Már ezzel megdőlt az a próbálkozások fejlődési sorok felállítására, amelyeket a múlt század második felében találhatunk. Néhány példa ezek közül:

J. Lubbock, 1870: Fetisizmus - totemizmus — samanizmus — bálványimádás — teremtő Isten.

E. B. Tylor, 1872: animizmus — manizmus — fetisizmus — politheizmus — monotheizmus.

R. R. Marett, 1899: preanimizmus — animizmus — politheizmus — monotheizmus.

Ezek a sorozatok téveseknek bizonyultak, mert nyilvánvalólag önkényesek, jogosulatlanul egyszerűsítettek és általánosítottak. Amerikai kutatók, mint *R. L. Kroeber, R. B. Dixon*, indián törzseknél kimutatták, hogy a teremtésnek

A béke zarándoka

későbbi vallásformának vélték, újabban felfedezett tények és adatok világossága mellett ősi állapotnak bizonyult. A monotheizmus bármilyen régi időre visszamenve megtalálható, mégpedig általában minél régebbi valamely kor, annál tisztább formában. Hogy ez nem csupán egy a sok átmeneti elmélet közül, amelyeket, ha eljön az idő, ismét mások pótolnak, nem egy tévedés a sok közül, hanem maradandó vívmány, egész és tartós igazság, abban azért lehetünk biztosak, mert bizonyítékai ép az ethnológiailag legidősebb népek körében található, és mert a földkerekség ma már annyira át van kutatva, hogy alig van még felderítendő nép, és semmi sem fog lényeges változást hozni a ma ismert néprajzi képbe.

Már *Schelling* és *Max Müller* észrevették, hogy az indogermánoknál ép úgy, mint különböző hamita, szemita és turáni pásztornépeknél a különböző természet-mitológiai istenek közül az egyik uralkodó módon kiemelkedett, mint az „ég istene”. A tudományosan és világnézetileg egyébként egyaránt teljességgel helytálló evolucionizmusra tévesen olyan elméletek is épültek, amelyek már elavultak, és csak addig tartották meg érvényük látszatát, ameddig az elegendő ethnológiai és történelmi tényállás-anyag hiányzott, de amely elméletek ideiglenesen háttérbeszorították *Max Müller* és *Schelling* felismeréseit. Csak a múlt század végén lettek ismét figyelemre méltóak (A. Lang: *The Making of R.* 1898. W. Schmidt: *Das Ödipuskomplex*, usw. *Nationalwissenschaft*, 1949) bizonyos égi istenalakokra igen kezdetleges néptörzsek körében, tehát nem valamely hosszú fejlődési sor eredményeként. Ezek az istenalakok mint teremtő, mint az erkölcsi rend forrása és őre, mint jószágos atya, stb., szerepeltek, és Lang rájuk talált Délkelet-Ausztrália, Dél-Ázsia és Afrika, továbbá Észak- és Dél-Ame-

és egy isteni teremtőnek mítosza középponti helyet foglal el vallásukban. Ugyanezt francia kutatók a pigmeus népekről állapították meg. Ezzel megdőlt az a vélekedés, hogy ilyen kezdetleges népek egyáltalában nem volnának képesek a nagyvilág tarka változatosságát egybefoglalni, még kevésbé pedig egyetlen okból eredeztetni. *D. C. Brockelmann* a szemiták körében fedezett fel egy izlám-előtti monotheizmust, amely ezenfelül zsidó és keresztény hatásoktól is független. *J. H. Leuba* és *K. Österreich* különböző munkáikban szintén egy legfőbb lénybe vetett hit fennállását bizonyítják a vallás legrégebbi korszakaiban. Megfigyeléseiket más kutatók által feltárt egyéb tények is bizonyítják. Az egykor rendkívül elterjedt megalith vallásosságnak ma is élnek képviselői Afrikában, Ázsiában, Indonéziában, jellemzi őket a halottak kultusza, részben az emberáldozat is. Az élő megalith vallásosság azonban mindig felmutatja a hitet egy legfőbb lényben, teremtő Istenben, akitől végeredményben minden ered, a halott sők csak közvetítők. A hindu vallásokban, politheisztikus jellegük ellenére, a legősibb időktől fogva megvan a tendencia, hogy egyetlen, mindent magában foglaló Istenben higgyenek. Már a *Rigvéda* kimondja, hogy a különböző istenek nevei egyetlen lényre vonatkoznak. A hinduk sok-isten-hívése tarka pantheont alkot, a monotheizmus tendenciáját nem viszik teljesen keresztül, hanem legalább két istent tisztelnek főistenként, ezek: *Siva* és *Visnu*. A szekták különbözősége szerint valamelyiket mindig a másik megjelenésének tartják, az egyszerű hívő pedig nem törődve az ilyen elméletekkel, hol az egyiket, hol a másikat tekinti az egyetlen Főistennek. Az is általános meggyőződése a hinduknak, hogy ők egyetlen transzcendens Istent tisztelnek, aki azonban számtalan

(Folytatás a 4. oldalon)

HORY LÁSZLÓ:

1 Aranyláz Magyarországon

Szó sincs holmi újságírói túlzásról és szenzációhajhászásról: Magyarhonban csakugyan kitört az „aranyláz”. — Pár éve még egy jeggyűrű vagy fogarany vásárlásához is hatósági engedély vagy összekötetés kellett. Azóta az állami ékszerboltokban elvileg szabad az aranyékszer árusítása, csak éppen alig akad. Legfeljebb pár grammos bérmálási- vagy keresztelői láncocskák, jeggyűrűk és fogarany — ez utóbbi orvosi igazolásra — kaphatók. Már amikor! Komolyabb darab, 30–40-grammos karperec, nehezebb bross, aranyfoglatú értékesebb drágakő, nem kerül legális forgalomba. Ennek megfelelően dívik az aranycsempészet; de ez más lapra tartozik.

Közismert, hogy Nyugaton hónapok óta vitustáncot jár az arany ára. Amilyen mértékben zuhan a dollár, úgy emelkedik egyre szédületesebb magasságba az arany ára. Ez ellen nem véd sem Vasfüggöny, sem megtorlás: az aranyláz elborította Szovjet Európát. Az Óra- és Ékszerkereskedelmi Vállalat kb. 200 üzletének kirakatában ilyen plakátok függenek az utóbbi hetekben: „ekkor és ekkor, arany-, ezüst- és drágakő-felvásárlást tartunk felemelt áron.” Szóval az állam is felcsapott arany- és ékszerüzérnek. Inkább venni szeretne, mint eladni. Az üzletek e'égánsan csak féltzikor nyitnak. Előttük tucatnyian várnak türelmesen az „arany-

esőre”. 50–55.000 aranymániákussal számolnak csak egy-egy megyeszékhelyen.

Az üzleti forgalomba kerülő aranyékszer jórésze nemzetközi viszonylatban silányabbnak számítható olasz gyári áru, amelyet maga az állam importál. Ez némileg megkönnyíti az éber és élelmes csempészek tevékenységét is, akik ugyanott fedezik szükségleteiket. Magasabb kategóriába sorolt svájci ékszer nem érdemes becsempészni, hisz a 14-karátos olasz gyári portéka is éppen olyan jól megy, mint a sokkal drágább svájci ékszer és jóval nehezebb és veszélyesebb a csempészése is.

Újabban budapesti belvárosi ékszerüzletekben nehezebb karpereceket és láncokat is lehet vásárolni, amelyekhez azonban a sovány pénztárcájú magyar veendő ritkán jut.

Ezekután logikus a kérdés: Mibe kerül az arany Magyarországon? — Miután nyersaranykereskedelem semmiféle formában nincs, a kész áru ára is naponta fluktuál, nehéz érdemi következtetést és összehasonlítást tenni. Mégis, pesti becslések az ékszerárakból visszakövetkeztetve azt tartják, hogy az állam, amely oly büszkén viseli a „szocialista” jelzőt, egy uncia nyersaranyat kb. 650,— dollárral számol el. A törtarany grammjának felvásárlási ára jelenleg 150–500 forint között mozog, a feketepiacon azonban 800,— forintot is adnak érte.

2 Bécs két luxushotelt épít Budapestnek

A magyar állami manager a kapitalista munkamódszereket dicséri

Két osztrák építő vállalat: az Universal-Bau és a Porr, két nagy luxushotel építésén dolgozik Budapesten. A két hotel nem messze a Lánchídtól a Duna partján fog állni. De hogyan is létesül ez a nem mindennapi kollaboráció? Igen egyszerűen. Újabban valóságos turista áradat zúdult a magyar fővárosra, ahol nincs elég modern, jópolgári igényeket kielégítő szálloda. Megfelelő építő kapacitással sem rendelkezik a főváros: kevés a szakember és elégtelen a szükséges gépek száma is. Ausztriában ezzel szemben jelentős építési kapacitás fekszik parlagon és felhők árnyékolják be a konyunktura égét. Nem egy ismert építővállalat ment csődbe, mások kényszeregyesség útján igyekeznek kilábolni a válságból. A fenti ellentétes körülmények elősegítették egy osztrák-magyar hitelkonstrukció kidolgozását.

Az „Universal-Bau” és „Porr” kétségkívül levegőhöz jutott Budapesten és fellélegezhet. Magyar partnerük Komplex Kereskedelmi Vállalat.

Az épülő szállodák közül még csak egyiknek van neve: Fórum Szálló; a másik nevében még nem történt megegyezés.

A munkát 60 osztrák szakember kezdte meg. Jelenleg két helyen dolgoznak az alapozáson. Magyar részről a legfőbb felelős Csima Ferenc, a Duna-Intercontinentál nagyszálló műszaki igazgatója és főmérnöke. Csima az „Esti Hírlap”-ban elmondotta, hogy a munka megkezdése óta előrehaladást tapasztalt, amelyet a hazai munkatempóval nem is lehet összehasonlítani. Az osztrákok szervezeten dolgoznak és alapos előkészítés után látnak csak munkához; pontosan ragaszkodnak a tervekhez . . .

Nem fordul elő, hogy egy frissen felhúzott falat le kelljen bontani, mert kiderült időközben, hogy máshová és másként kellett volna építeni.”

Az osztrák szakemberek nem turisták, hanem dolgozók, és örülnek, ha pár napot otthon, családjuknál tölthetnek. Munkabeosztásuk szerint keddtől a következő hét csütörtökjéig kemény munka folyik a budapesti építkezésen. De utána négy napot: péntek-szombat-vasárnap-hétfőt a külföldiek ausztriai állandó lakóhelyükön tölthetnek.

A vezető magyar állami manager azon csodálkozik a leginkább, hogy az osztrákok a pihenő után mindig percre pontosan megjelennek munkahelyükön és lázas tempóban felveszik a munkát. A hazai munkarendszerben ilyesmi ismeretlen; dívik a felelőtlenség, fejtelenség és pontatlanság.

Az építkezés folyamán az osztrákok létszámát 450-re fogják emelni. A magyar építésvezető csak ámul: tíz naponként felhúznak egy emeletet a munka ördögei. Hazai „szocialista munkaversenyben” ez egyszerűen elképzelhetetlen. Persze fegyelem és gondos szervezetség nélkül az osztrák teljesítmény megvalósíthatatlan lenne. Nosztalgiaival jegyzi meg a felelős magyar manager, hogy a nyugati szomszéd Magyarországon dolgozó minikapitalistái modern gépekkel és célszerelésekkel is sokkal jobban fel vannak szerelve, mint magyar kollégái.

Magyar részről nem kételkednek abban, hogy a „Fórum” a tervek szerint 1981 októberében megnyithatja kapuit. A másik — valaki azt a kabaré-ötletet vetette be: kereszteljük el a „Jóreménység Foka”. Szállónak — 1982 tavaszán nyílik meg.

IV.

AZ UTOLSÓ PRÓBA

A karácsonyi vakáció végén zárt lelkigyakorlatra mentem a jezsuitákhoz. Kilencen voltunk tanárok. Ez volt az első igazi — Manréza. Szigorúságáról híres páter vezette. Elvégeztem nála életpályámat s feltártam hivatásom történetét, kérve szíves hozzászólását, sőt bírálatát. Hosszan tartott, míg a végére jutottam. Mikor végeztem, a páter felállt székéről, odafordult hozzám mosolyogva, s örvendezve azt mondta: „Gratulálok tanár úr!”

1925-öt írtunk immáron. Szentév volt. Kegyelemáradás! Kis Terézt ez év májusában avatják szentté.

Mi lesz az én életszentségemmel? Derűsen, határtalan bizalommal néztem elébe — a jövőnek. És elszántan!

Január 4-e volt. Késő délután befejeztük a lelkigyakorlatot. A páter, akinek megmondtam, hogy tőlük azonnal megyek a Kármelbe jelentkezni, levelet nyomott a kezembe: Adjam át a tartományfőnök atya kezébe. A lelkiatya ajánlása volt a felvételre.

Villamosra ültem. Mentem ki a H:ba utcába. Éppen templomcsukás volt. A boldogult Gy. testvér rázta a kulcsokat s bízta a hivatást távozásra. Odamegyek hozzá s szerényen, de határozottan mondom neki, hogy igen fontos ügyben a P. Provinciálissal kell beszélnem, levelet is hoztam a számára.

Nem sokáig kellett várnom. Egyszer csak kinyílik az ajtó és egy hatalmas, szépszáll kármelita lép be:

— A Kis Jézus hozta, kedves jó tanár úr!

Elragadott a modorával. Akadálytalanul láttam a felvételt: — Mivel már késő volt, megállapodtunk, hogy másnap délelőtt újra kijövök s részletesen elmondok mindent.

Úgy is volt.

Másnap nagy figyelemmel hallgatta végig elbeszélésemet. Biztatott, s ő is levelet nyomott a kezembe: menjek Győrbe, jelentkezem a novíciustestvérnél.

Már indultam is. Gyorsvonaton száguldottam a biztos, kétségtelen sikernek nemis annyira a reményében, mint inkább — tudatában. Sötét este volt, mikor megérkeztem. A „Fehér Hajóban” vettem ki szobát, aztán mentem a Kármelbe. Becsengetek a külső sekrestyébe.

P. MARCELL OCD:

SZÉPSZERETET

A KÁRMELHEGYI BOLDOGASSZONYRÓL NEVEZETT MARCELL TESTVÉR ÖNÉLETÍRÁSA

Egyszerű kármelita nyitja ki az ajtót; testvéremek néztem, és csak elbámultam, mikor megmondtam, hogy a novíciustestvér atyával szeretnék beszélni és neki egy levelet átadni, — se szó, se beszéd, kedves mosollyal egyszerűen elveszi tőlem a levelet, hogy majd ő elintézi, csak várjak a beszélő szobában. És már vitt is oda. Aztán tudtam meg, hogy a prior-anya volt.

Tetszett az egyszerű modor, viselkedés és — ruha.

Idős ember; hallottam már róla, híres tudós is és igen nagy tekintélye van a „Rend”-ben és kint a világban is.

Most dől el a sorsom. Éreztem, szigorú kritikában lesz részem; mintha a páter arcán baljószerű felhőket fedeztem volna fel. De elszántaságom, határozottságom megmaradt. És — határtalan bizalmam a Szűzanyában!

A magiszter atya nem kérdezett semmit, mégis úgy tűnt fel az egész ottléttem: nem elmondanom, hanem — érvelnem kell.

Előadásomból a lelkesedés eltűnt. Szemém lesütötte, finom, nagyon intelligens arca tulontúl sokat sejtetett velem.

Egyetlen szót sem szólt az atya egész elbeszélésem alatt. Amikor pedig befejeztem s a pontot rátettem az utolsó mondatra, elhangzik a ridegen lesújtó ítélet:

— Menjen csak vissza, kedves tanár úr a városba, ki a világba, ott megtéríthet még néhány embert, de ide nem hívja Isten. Nincs hivatása! ...

Szédülten kelek fel.

A hivatalos, az illetékes bírálat elhangzott. Mit keresek itt tovább?! — Nem tudom, hogyan búcsúztam el a novíciustestvér atyától. Úgy rémlik, nem láttam én senkit, elmentem egyetlen gondolattal, inkább kérdéssel, amely ott villámlott, majd dörgött, aztán füstölt, jajgatott, hasogatott, kínzott folyton-folyvást:

— Becsapott volna az Isten?! Ez, ami velem történt, ez mind csak áltatás, boldogítás volt (akkor még nem gondol-

tam, hogy ez talán káromkodás is lehet!)?!

Ott támolyogtam az utcán, mint valami részeg, mint akit irtózatossan megverték; akit éveken át csalogattak, akinek ígértek szép Mennysorsot és most kisért, hogy mindez hazugság volt, csak — ámtás, lidércfény. Valami délibáb után futottam. Most menjek vissza a világba? Mikor már rágen kijöttem belőle, már réges-rég elhagytam — lelkiileg? Hiszen már nem élek benne, ez a valóság. Lelkemben megtaláltam az Isten Országát, abban, ebben a csodálatos Országban élek, ott vagyok — „otthon” ... És most menjek vissza?! Hagyjam ott az én Mennysorsomat?!

Úgy tűnt fel, hogy előttem teljesen elérhetetlen a Kármel. Mintha kapuját hétfejű sárkány őrizné! Még csak meg se közelíthetem: bottal vernek el az ajtajától ...

(S a kilátástalanság és reménytelenség mélypontján — mint egykor János apostolnak Pathmos szigetén — megszólal neki is a „magna vox”, a nagy szózat:

Ne csüggedj! Ne csüggedj!

Ez az ismétlődő hang egyszerre átalakította. Megszűnt minden kétség, gyötrődés, minden homály, kedve, bátorsága, bizalma visszatért s ha nem lett volna késő este, visszamegy a Kármelbe.

Az éjszakát egy rideg szállodai szobában tölti.)

Háromnegyed ötkor ébredtem. Frissen, hajnalosan, vidám kedvvel, a biztos győzelem tudatában mentem a Deák Ferenc utcán a Kármel kolostora felé. Akkor csendült meg a harang a toronyban ...

... Végre jő a várva-várt Atya. Még csak félig nyitotta ki az ajtót, de már mosolyogva megyek feléje; de hogy félttem, már nem a tegnapi kipróbáló, rideg hivatalos bíró volt előttem, hanem egy jóságos Atya. — De azért csak ki mondtam: Nincs igaza Atyám, igenis van hivatásom!

— Hát persze, hogy van! Hiszen hogy a tegnapiak után visszajött, ez a legbiztosabb jele! — És magához ölelt, mondhatom boldogan, mosolyogva, az édesanya, sőt a legjobb barát, a legkedvesebb testvér szívéllyességével.

Nagyon hálás voltam a próbáért, az utolsó próbáért ...

Az eredmény teljes volt: fölvettem. Hivatalosan azzal, hogy bármely időben jöhetnek. Megállapodtunk július 3-ában ...

VÁRAKOZÁS A KÁRMEL KAPUJA ELŐTT

Otthon az én nagy ügyemről senki sem tudott, egyetlen ember kivételével. Az az apátplébános, akinek hiva voltam, s akivel együtt tettük meg a lourdesi utat. Páratlan jellem volt. Beavattam egészen titkomba. Szükségem is volt az ő segítségére. Mikor elmondtam neki hivatásom történetét, látható megehatottsággal, szinte megrendülve, csak ennyit mondott: Boldog ember ön, tanár úr!

Már csak egy hónapom volt hátra. Megtettem az utolsó intézkedéseket.

Ruháimat titokban szétosztogattam egy bizalmasom által — szegény családoknak. Csak a legszükségesebbeket hagytam meg az előljárók kívánságára, akikkel megbeszéltem ezeket a dolgokat, — az ünnepélyes fogadalom letételéig.

Addig rábíztam apáturunkra könyvtáramat, minden holmimat; aztán, ha majd Isten kegyelméből a végső „eskü” is elhangzik az ünnepélyes fogadalom szertartásában, — szabadon, tetszése szerint rendelkezék velem. Úgy is történt négy év múlva.

Sok jegyzetem, írásom volt, sőt nyomtatásban is jelentek meg dolgaim. Ezeket mind halálra ítélték: fűtöttem velük a kemencét. Egymásután zúdultak be a lobogó tűzbe. Az egyiknél fönnakadtam. Egy előadásom szövege volt. Komoly emberek remeknek emlegették. Madáchot és Goethét, azaz Az Ember tragédiáját és a Faustot vettem egybe.

Magam is igen kedves munkámnak tartottam, mert annakidején a lelkemet vittem bele. E pillanatban úgy kínálkozott, mint valami édes emlék. Kezdem habozni most. De aztán vagy, vagy! Itt nem lehet alkudozni!

Ne húzza semmi a szívemet, ne ragaszkodjam még egy árva emlékezem: ki a szívemből mindennel! Egész szívvel Jézusnak! Vár a szent Rend, vár — s ez döntött — vár a Virgo Carmeli. Szívem csak Egyet szeretett! ...

Aztán belehajítottam a lángsírba ezt az utolsó kísértőt is: Madáchot Goethével együtt.

Most már semmim sincs, — mehetek. Keresztes Szent János azt mondja: Míg egyetlen vágyam, amely ne Istenre vonatkozik, teljesen boldogok nem leszünk.

Teljesen boldog voltam. Nem volt egyetlen vágyam, amely ne Istenre vonatkozott volna.

Két évvel ezelőtt Seckauban a beyroni művészet termékeiben gyönyörködtem s lelkesedve mutogattam másoknak. Azóta Isten irgalmassága megadta a szerzetesi hivatás kegyelmét, — megtanultam tökéletesen:

Deus solus sufficit.

Isten egymaga elég.

Elérkezett július 3-a. Délelőtt végeztünk az utolsó magánvizsgálatokkal is, elbúcsúztam tanártársaimtól. Kérdezgeték, hová megyek vakációra? Kitérő választ adtam.

Igazgatómat és egyik legkedvesebb tanártársamat behívtam az igazgatói irodába s ott elbúcsúztam tőlük végleg. Kértem őket, a többieknek is mondják meg, hogy többé már nem találkozunk.

Nem árultam el — senki se tudta — hova megyek.

A déli gyorsal már robogtam is.

Délután értem Győrbe. A kolostor portáján megálltam, lélegzetet vettem, mégegy nagyot sóhajtottam, aztán becsöngettem.

1925 július 15-én, a Kármelhegyi Boldogasszony vigiliájának reggelén beöltöztek.

Ott feküdtem a földön mezítláb szandállal, barna csuhában — olajfoltos szegényes ruhában — fehér köpönyegbe burkoltan és énekelték fölöttem a Veni Creator Spiritus himnuszát.

Mikor pedig a gyönyörű szertartás végén végigöleltek valamennyien, páterek és testvérek, — kihirdették nevemet:

Fr. Marcellus a Virgine Carmeli (magyarosan:) a Kármelhegyi Boldogasszonyról nevezett Marcell testvér.

A Szépszeretet Anyjái lettem
ö r ö k r e !

Az Isten-eszme eredete

(Folytatás a 3. oldalról)

alakban nyilatkozhat meg (S.Ch. Chatterjee: The Fundamentals of Hinduism. Calcutta, 1950). A primitíveknél a hit egy Főistenben tartalom és jelentőség szerint változatos formákban jelenik meg, de lényeges vonásokban messzemenő megegyezést mutatnak a keresztény etikai monotheizmussal. Általában egy, az égben lakó, személyes, szellemi és jó lényben hisznek, akinek nagy a hatalma és a világ teremtője, élet és halál ura, az emberek túlvilági sorsát irányítja. De ha Isten szellemi lény is, újra meg újra anthropomorfizálják, mint öreg embert, fény-alakot, stb. Rendszerint egyedül él, de esetleg felesége és gyermekei vannak. Természeti jelenségekben manifesztálódhat, így a Holdban és a Napban, a mennydörgésben vagy mint az egész világegyetemben mindenütt jelenlévő erő. A Legfőbb Lény nincs feltétlenül mitológiába beletagolva, lehet, hogy csak a hit és a kultusz (ima, áldozat) terén játszik szerepet. Az ősidőkről és a világteremtésről szóló mithoszokban a Legfőbb Lény mint a világ létének

személyes, kauzális oka szerepelhet. A Legfőbb Lény hite mellett a vallásos élet különböző területein animizmus, totemizmus, ősök kultusza, stb. is fennállhat. Legkifejezettebb a Legfőbb Lény kultusza az ú. n. őskultúrákban (vadász- és gyűjtögető törzseknél), de földművelő törzsek körében is előfordul, noha itt a mágia gyakran a háttérbe szorítja. W. Schmidt és W. Koppers kimutatták, hogy az Isten-hit kifejlődése egy ősi fetisizmusból, animizmusból, őskultuszból teljesen alapatlan és megdöntött vélekedés, mert a legkülönbözőbb népeknél, főleg az egyszerű, gyűjtögetőknél és vadászoknál, tehát végeredményben az emberiség kezdeti idejében megtalálható egy személyes, jó, Legfőbb Lény hite (W. Schmidt: Der Ursprung der Gottesidee I—XI. 1926—54. — W. Koppers: Der Urmensch und sein Weltbild. 1949). A Legfőbb Lényt anyagtalannak gondolták, ha ezt nem is tudták világosan kifejezni. Így pl. a tűzföldiek a levegőhöz, a középkaliforniaiak a tűzhez hasonlították.

(Folytatjuk)

SZAMOSI JÓZSEF:

Kesergő pásztorok

Faludi Ferenc és a jezsuita rend

Az eklogák tanúságtétele

Nem nehéz elgondolni, milyen mélyen leverhette Faludit rendjének felosztása, amelyben több mint hat évtizeden át teljes odaadással, sokoldalú tehetségének, tudásának latbavetésével munkálkodott azzal a szilárd hittel, hogy a „Mindent Isten nagyobb dicsőségére” jelmondatuk

A Faludi-emléktáblával megjelölt rohonci (Rechnitz-i) szegényház, ahol a költő életének utolsó éveit töltötte s a „Pásztori versek” 5. és 6. eklogáját, valamint a „Téli éjtszakák”-at is írta. A házat teljesen átépítették s az emléktáblát nem helyezték vissza.

értelmében végzett munkája az egész emberiség s benne a magyar nép hasznára, boldogulására, végső üdvére szolgál. A 18. század, Faludi százada, nemcsak művészetében viseli magán a „jezsuita stílus” jegyeit, hanem a közművelődés, nevelés és iskolázás hatalmas apparátusa — legalábbis a Habsburg Birodalom területén — a jezsuiták kezében van. Magyarországon pl. a rendnek 1767-ben 3 egyeteme (Nagyszombat, Kassa, Kolozsvár), 3 akadémiaja (Győr, Buda, Eger), 42 gimnáziuma, 18 szeminárium és konviktusa volt. Már korábban az ellenreformáció, aztán a katolikus restauráció egész vezérkara, Pázmánnyal az élen, az ő iskoláikból kerül ki. Meg lehet érteni, hogy a felvilágosodás antiklerikális frontja minden dühét miért éppen Jézus Társaságára ontotta.

A rend felosztásakor Faludi Rohoncra húzódott vissza (hasznára a magyar irodalomnak), itt írta, mint tudjuk, a „Téli éjtszakák”-at s többek között a pásztorénekek 5. és 6. eklogáját. Ez utóbbiak Faludi legsajátabb költeményei, itt egy csapásra lírikussá válik, csakugyan legbelsőbb érzelmeit, lelkiállapotát fejezi ki méghozzá töle szokot-

lan heves szenvedéllyel. Az 5. ekloga felhőtlen rokokó ege hirtelen elborul, abamarad a pásztorok játékos versengése, a beszéd komolyra fordul s a pásztorok nem egyébről, hanem a jezsuita-rend eltörléséről keseregnek egymás közt.

A „társalgás” akkor vesz új fordulatot, mikor belép Menalcas azzal a hírrel: új pápa (VI. Pius) került a trónra, kitől remélni lehet, hogy „feltámad megint a pásztorok napja”. (Mint tudjuk, VI. Pius 1814-ben valóban visszaállította a Rendet.) Az ekloga tehát vigalmas strófákkal végződik.

Annyit még a könnyebb megértés végett, hogy „Mopsus” néven Faludi ön-

Faludi Ferenc kortársai

Híres magyar jezsuiták
a 18. században

K é r y B. (Borgia) Ferenc (1702 - 1768) csillagász és fizikus. Mechanikai és fénytani problémákkal foglalkozott. Csillagászati műszereit saját-maga készítette.

H e l l Miksa (1720—1792) selmecbányai születésű világhírű csillagász. A nagyszombati, kolozsvári, egri és budai csillagvizsgálókat az ő irányításával rendezték be.

S a j n o v i c s János (1733-1785) nyelvész. Hell Miksa ösztönzésére kezdett foglalkozni a lapp rokonsággal. (El is tángálta emiatt a megsértett nemzeti öntudat: méghogy az aprótermetű, „savószemű” lappokat rokonságba hozni a daliás magyarral?!)
K a p r i n a y István (1714-1785), a nagy jezsuita történész-triász „alapítója”.

P r a y György (1723—1801), a század legnagyobb történetírója, a „Haltott beszéd” felfedezője.

K a t o n a István (1732—1811), történész. Pray tanítványa. Népszerűségben felülmúlta mesterét.

M o l n á r János (1728—1804) egyháztörténész, sokoldalú természettudós, kartográfus. Elkészítette Magyarország első modern atlaszát.

magát („nem mostani legény”) szerepelteti, a sokszor előforduló „Pán” pedig a Jezsuita Rendet eltörlő pápát, XIV. Kelement jelenti. — Íme a 6. ekloga befejező része:

Moeris:

Pásztor, kinek fonyod szirmos ostorodat?
Vedd elő telekes téli bocskorodat,
Más szelek fújnak most, lemosták nevünket,
Feltúrták, elhánták kevés mindenünket.

Se nyájunk, se erdők, ahol legeltessünk,
Nincs gunyónk, hajlékunk, ahol telebessünk.
Eltiltotta a Pán; Pán kivetkőztetett,
A vak szerencse bal szárnyára vetett.

Lézzegünk, bujdosunk, se szelünk, se partunk,
Azt sem tudjuk: mihez, azt sem: merre tartunk.
Ily keserves igyünk bár özönt fakasszon,
Bár tengert árásszon, nincsen benne haszon.

Mopsus:

Már azt is elbízem: szántó vizen arat,
Bárány farkast kerget, a nyúl ver agarat,
A tél rózsákat hoz, a nyár kemény jeget,
A mord éjszaki szél izzasztó meleget — — —

A Pán bottya alatt a nyáj hullott, veszett,
Rosszul bírta magát, egyvelesleg esett,
Sok eltévedett, ó be keserves kár,
Ó be gonosz idők! de nincs haszna immár.

Olvasva Faludi versét, még aktuálisnak is érezhetjük: elég csak korunk váilásellenes hipokrita magatartására, vagy

az egyházi élet belső válságaira vonatkoztatni; végső kicsengésként mégis a katolikumból fakadó optimizmussal, meiy

Ahol mindig fehér a karácsony

(Svédországi levél)

Itt, nálunk Északon, a közvetlen karácsonyi előkészület Luca-napjával — december 13 — köszönt be. Vagy magán a napon, vagy a rákövetkező vasárnapon. — Előző este, úgy alkonyatkor, (3-kor már sötét van) az eladó lányok kimennek az erdőbe „virágot” szedni. Ezek persze finoman csipkézett zuzmók, mohapárnák, amit aztán hazavisznek, a párnájuk alá teszik, hogy éjjel megálmodhassák a jövődöbelijük nevét. — Allítólag sokszor sikerül is . . .

Másnap reggel az eladó lány hosszú, hullámos fehér ingben, piros övvel, ezüstkoszorúval a hajában, égő gyertyával ébreszti a házat, miközben énekl: „Santa Lucia”.

Szenteste jön a skandináv családokhoz a „Jultomte”, olyasféle mint nálunk a Mikulás; hosszú, bundás prémmel szegélyezett piros köntösben, ugyanilyen hegyes süveggel. Fontos az övig nyúló fehér szakáll. A hátán nagy zsák. „Vannak itt jó gyerekek?” kérdezi a küszöbön. Nagy kiabálás, sikítés: „Vannak! Vannak!” Segítenek ebben a szülők is . . . A Jultomte kiborítja erre a zsákból a karácsonyfa alá a csodálatos mindenféle-színű és drága tartalmú ajándékokat. Számunkra szinte hihetetlen ez a gazdagság. A szoba percek alatt tele lesz színes papirossal, arany- és ezüstfonállal.

Következik a karácsonyesti ünnepi asztal: a „Julbord”. Áll sonkából, jobbnál-jobb halféléből, karácsonvi kolbászból, sok zöldséggel és vöröskáposztával és befejezik tejberizásával. Aztán kicsiny körüállja a karácsonyfa, énekelnek, táncolnak, isznak (a nagyok sokat), amitől olyan gondtalanok és boldogok lesznek, mint a gyerekek . . . — Ilyenkor mindig eszembe jut a mi 1956-os Karácsonyunk, amikor a legtöbben mentek neki a határnak, mert azt gondolták, Szentestén könnyebb és biztosabb lesz a menekülés . . .

Sajnos, minden bőven van a Szentestén, csak a Betlehem hiányzik a kis Jézuskával. A katolikus (bavándorolt) családoknál van csak másképp: a karácsonyfa alatt ott a Betlehem is. Néha még a vegyes vallású svéd családoknál is. Nálunk pl. nemcsak hogy ott van a Betlehem is, de régi otthoni szokás szerint Szenteste a legidősebb fiú szentelt töm-

jémmel kifüstöli az egész lakást, amitől meleg, templomi hangulat tölti be az egész házat meg a lelket is . . .

Csak a német templomokban van éjféli mise. A svéd istentiszteletet — Jullotta a neve — karácsony napján tartják meg. A vidéken ilyenkor a fiatalság is ott van a templomban, de a városokban, sajnos, már csak az idősebbek.

Az északi karácsonynak felejthetetlen velejárója az északi tél. A hó sokszor egyméteres; száraz, pehelykönnyű, csillogó meleg gyémánttakarójával erdőrejtet beborít. A hideg mínusz 20—25 fokot is elér. Mégsem fázik senki, mert a lakások melegek, mindenki báránnyal bélelt csizmában jár, finom meleg prémkucsát és bundát visel. Az utakat is könnyű, finom porbó takarja, nesztelenül siklik rajta autó, sí és szán. A felnőttek és a fiatalság futósíval közlekedik, az idősek pedig az úgynevezett „Spark”-on. Ez könnyű, sítalpakra szerelt széke, amire az öregje ráül, a fiatalja meg nagy lendülettel tolja-taszítja, közben rá-ráugrik a sítalp végére és mindketten vígan repülnek tova a téli bundába bújtatott színes házak között. Legszebb ilyenkor az erdei út. A karcsú fenyők mint hófehér menyasszonyok, hallgatva szegélyezik az utat. A levegő friss, tiszta és üdítő, az ég meg olyan kék, mint sehol máshol. A téli séta így nem dermesztő, nem is fárasztó, hanem testet-lelket felüdítő . . . Nem is csoda, hogy itt még annyi ember éri el a 100 esztendő!

Kokesch Katalin
(Stockholm)

MEDDIG TART MÉG . . .

Egy otthoni egyetemi hallgató leveléből

„Nyári szabadságom egy részét Erdélyben töltöttem. Egyrészt csodás volt látni Erdélyországot, hiszen a család egyik ága innen származik. Másrészt fájt látni, hogyan teszik tönkre a románok. Elnyomják az ott élő magyarokat, németeket. Életszínvonalukról elég annyit, hogy hozzánk képest nyomorban élnek. (A „nyomorban” szó piros betűkkel íródott!) Rengeteg provokátor

Rohonc (Rechnitz): Az Isteni Megváltó Leányainak újjáépített kolostora és az öregek otthona. Ezen a helyen állt az emléktáblával megjelölt egykori szegényház.

van, belénk kötnek úton-útfélen. Sokszor nagyon kellett magamon uralkodnom . . .

Az ott élő magyarok nagyon erősen kötődnek a klérushoz. Talán nem is a hitet tartja bennük, inkább az egységet és a nemzeti hovatartozást. Ők nagyon kedvesek voltak hozzánk. Bánffybhunyadon leszálltunk, mert van ott egy szép kis templom. Még az 1200-as években épült. Találtunk ott egy ősz-öreg bácsikát nemzeti viseletben, magyar kokárdával a szíve fölött. Elkérte egyik utitársunktól a „Népszabadság”-ot (hazai sajtótermék). Az odaadta, mire a bácsi magához szorította az újságot és el kezdett sírdogálni: Ez otthonról jött! Otthonról . . . mondogatta. Döbbenetes volt, egyszerűen nem jutottunk szóhoz . . .” (—)

Menalcas:

Tarka hírrel jöttem, a Pánt eltemették,
Az új Pánt víg szóval székébe ültették — — —
Fele neve Pius, — felét elragadta,
Ki nagy szél fujt akkor, fülem nem hallhatta.
Pánnak termett, mondják, égig magasztalják,
Hogy onnan adatott, mindnyájan azt vallyák — — —

Feltámad megint a pásztorok napja,
Ama dicső névnek elborult csillagja,
Fogyott seregének kiterül zászlója,
Napkeletről nyugtig forog lobogója.

Mopsus:

Érzi már az erdő, kifakad zöldsége,
Felvont sátorinak színlik ékessége,
Futnak a patakok, csörögnek, vidulnak,
Hegy, völgy, sziget, liget szépen megújulnak.

Moeris:

Éllven, vigasztaljon a Pán minnyájunkat,
Gyűjtse, szaporítsa elosztott nyájunkat.

Mopsus:

Én már hitten hiszem, megváltya sorsomat,
Azért végig fonyom szirmos ostoromat.

soha nem adja meg magát a nehézségek láttán. S a reménykedésre ma okunk is több van, mint akárcsak néhány éve.

HAZAI FIGYELŐ

A magyar alumíniumipar válsága

Európában Magyarországon bányász-
szák a legtöbb bauxitot és miután a ge-
ológusok újabb nagykiterjedésű lelőhe-
lyeket tártak fel, hazánk a jövőben is
bauxit nagyhatalom marad. A magyar
bauxit bányák évi termelése hárommillió
tonna és ez húsz százaléka az Európá-
ban felszínre hozott bauxitnak. A ma-
gyar alumínium-termelés mégis csupán
1,2 %-a a kontinensének. A különös je-
lenség oka, hogy a magyar bauxit bá-
nyák hasznélvezője a Szovjetunió, a-
mely az elmúlt 20 esztendőben mindent
megtett a hazai alumíniumipar elso-
rsvasztásáért. Nemcsak az üzemek fejlesz-
téséről, de még az alumíniumkohók fel-
újításáról sem gondoskodtak. Hosszú idő
óta elmaradtak a szükséges beruházá-
sok, csak a timföldgyártást fejlesztették,
de nem az alumíniumipart. Az eredmény
az üzemek korszerűtlensége, a „leg-
újabb” alumínium kohó 30 éves.

A magyar-szovjet timföld-alumínium
egyezmény keretében a Magyarországon
előállított évi 800 ezer tonna timföld-
nek a felét olcsó áron a Szovjetunióba
szállítják, ott alumíniumot készítenek
belőle, amit a magyar ipar drágán visz-
szavásáról. A hazai alumíniumkohók
csupán 140 ezer tonna timföldet hasz-
nálnak föl és ebből 70 ezer tonna alumí-
niumot készítenek. Ha a magyar bauxit-
termelést teljes egészében otthon dolgoz-
nák fel, az félmillió tonna hazai alumí-
niumot jelentene. Ennek fele elegendő
lenne a hazai szükségletek biztosítására,
a fennmaradó negyedmillió tonna alumí-
niumot pedig a timföldnél sokkal elő-
nyösebben értékesíthetnék a külföldi pi-
acon. Az alumínium világpiaci ára u-
gyanis a nyersolajénál sokkal nagyobb
mértékben emelkedett az utóbbi évek-
ben. Amíg 1972-ben 400 dollár volt egy
tonna alumínium ára, ma négyszer any-
nyi. Ha tehát a magyar bauxitból elő-
állított timföldet otthon dolgoznák fel,
az alumínium-export csaknem félmil-
liárd dollár bevételt jelentene az orszá-
nak. A szovjet-magyar timföld egyez-
mény megkötését azzal indokolták, hogy
Magyarország energia-szegény állam,
így a hazai alumíniumkohókat nem gaz-
daságos. Ez a megállapítás már régen
nem időszerű. Egy tonna alumínium öt-
ször drágábban értékesíthető, mint az
előállításához felhasznált timföld. Hazai
számítások szerint új alumíniumkohók
építési költsége három év alatt megté-
rülne a devizabevételből. Erről azon-
ban mégsem lehet szó, mert Moszkva a
jövőben is a magyar bauxit hasznélve-
zője kíván maradni.

Ismét fejlesztik a hazai szénbányákat

A nyersolaj és a földgáz fénykorában
a magyar ipar is „leírta” a legrégebbi
energiafordozót, a szén. A szénbányák
jelentős részét bezárták, a bányászokat
nyugdíjazták, vagy átképezték és mini-
málisra csökkentették a bányászok képzését.
Ma már mindenki tudja, hogy ez nagy
hiba volt és megkésve ismét megkezdtek
új szénlelőhelyek feltárását. A Mecsek-
ben, Máza és Nagymányok között mint-
egy 4—5 km hosszú új szénvonulatot
fedeztek fel. Az új lelőhelyen hétezer

kalóriás kiváló feketeszen hűződik, 180-
500 méter mélységben. A hivatalos becs-
lések szerint a hazai széntermelés az ez-
redfordulóig megháromszorozható, költsé-
sége beruházásokkal. Ezt a terhet azon-
ban vállalni kell, mivel az olajat helyet-
tesítő csodaszert még nem találták fel.

Újabb drágulási hullám

Január elsejével szabadárú kategóri-
ába kerültek a szolgáltatások. Ez azt je-
lenti, hogy a szolgáltatási iparban eltö-
rölték az eddigi hivatalos árakat és biz-
tosították a vállalatok szabad árkalku-
lációját. Az új rendszer egyrészt verseny-
re és a minőség javítására ösztönzi a
vállalatokat, másrészt azonban további
drágulást jelent.

Csökken a gépkocsi megrendelők száma

A nyári áremelkedések óta tíz száza-
lékkal csökkent a gépkocsi megrende-
lések száma és több mint 150 ezren le-
mondták korábbi megrendelésüket. Az
új rendelkezések értelmében november
30-ig befizetett 20 % előleget 50 %-ra
kellett kiegészíteni és ezt a terhet az ér-
dekelték egyharmada nem tudta vállal-
ni, kénytelen volt megrendelését visszav-
onni.

A szenvedélyek rabjai

Magyarország lakosságának egyhar-
mada dohányzik és a felnőtt nemzedék
egy főre jutó cigaretta fogyasztása har-
madik a világ ranglistán. 1978-ban 26
milliárd cigarettát füstöltek el Magyar-
országon. Ezzel a cigaretta mennyiség-
gel háromszor körbe lehetne rakni az
egyenlítő. A dohányosok napi átlagban
20—25 cigarettát szívnak. Az elmúlt 20
évben csaknem megkétszereződött a do-
hányfogyasztás Magyarországon. Így
nem csoda, hogy minden ötödik kórházi
ágyban olyan beteg fekszik, akinek e-
gészségét részben, vagy egészben a mér-
téktelen dohányzás ásta alá.

1950 óta a szeszital fogyasztás két-
szeresére, ezen belül az égetett szesz-
italok fogyasztása hatszorosára emel-
kedett. A rövid italok fogyasztásában a
magyarok a világ élmezőnyéhez tartoz-
nak, csak a lengyelek előznek meg ben-
nünket. Borfogyasztásban az ötödik és
sörben a kilencedik helyen állunk a né-
pek versenyében. Az utóbbi időben az
alkoholárak nagyarányú felemelése és a
reggeli szeszital kimérsi tilalom kö-
vetkeztében némileg javult a helyzet.
Nőtt viszont a KÖZÉRT-ek szeszital
forgalma, mert a munkába induló dol-
gozók kocsmá helyett az utcán, üveg-
ből fogyasztották el reggeli alkohol
szükségletüket. Ennek megakadályozásá-
ra a közelmúltban szabálysértésnek ni-
mósították Budapesten az utcai italozást.

Békésmegyében tavaly a bűncselek-
ményt elkövető személyek egyharmada,
az öngyilkosok 18 %-a volt ittas. A fei-
mérések szerint az öngyilkosság motí-
vumai között a túlzott alkoholfogyasz-
tással összefüggő rendezetlen családi- és
munkahelyi problémák állnak az első
helyen.

A dákorómán elmélet hazai cáfolata

A História hasábjain ismert magyar

† Nyisztor Zoltán 1892-1979

A Magyar Egyházi Tudósító dec. számá-
ban közöltük, hogy gyengélkedik és kór-
házba szállították. Így mégis váratlanul
ért bennünket a hír, hogy december 4-
éről 5-ére virradó éjjel elhunyt.

Még két évvel ezelőtt barátai és tiszte-
lői körében mondotta el 1977 június 29-én
a Szent István Ház kápolnájában gyé-
mántmiséjét. Ekkor írta: „Én maradok a
régi s harcolok, dum spiro spero!” — Az
aláírás így szólt: „Az Úr fáradt öreg szo-
l-gája, Nyisztor Zoltán.”

A szatmármegyei püspökség adta ezt a
harcos papi egyéniséget a magyar Egy-
háznak. Otthoni munkássága mint a Ma-
gyar Kultúra főszerkesztője, Bangha Béla
munkatársa, a két világháború közötti ka-
tolikus magyar generációnak ismeretes.
„Tollhegygel” — rovatában szellemesen
és kíméletlenül ostromozta a két világhábo-
rú közti magyar élet fonákságait. Ez na-
gyon sok barátot, de ellenséget is szer-
zett neki. Balkáni és Távolkeleti utazásai
és Bangha Bélával tett utazása a Dél Ke-
resztje alatt csak még jobban színezi
ezt a nyugtalan, dinamikus papi egyéni-
séget. Élete derűs és borús napjait „Val-
lomások” című könyvében ismertette.
1945 után a katonapolitikai osztály állan-
dó kihallgatásokkal zaklatta és biztosan
valahol Sibériában végezte volna ő is,
ha barátai az utolsó pillanatban ki nem
szöktetik az Örök Városba... Az egykori
germanikus kispap és római hírlaptudó-
sító csakhamar kiábrándulva fordított —

történészek nyilatkoztak a Kárpát-me-
denca honfoglalás előtti népességi ösz-
szetételéről.

MÓCSY ANDRÁS: A 8—9. sz.-ban sem
olyan régészeti kultúrát, sem települést
a Kárpát-medencében nem ismerünk, a-
mely a római korig visszavezethető len-
ne... GYÖRFFY GYÖRGY: Az itt lakott
népek hovatarozásába bepillantást en-
ged egy 7. század eleji bizánci forrás.
A bizánciak és az avarok közötti háború
során a bizánciak fogságába esett 3000
harcos, köztük 3000 avar, 3000 gepida,
800 szláv és 2000 bolgár. MÓCSY AND-
RÁS: Az illír és a kelta bennszülöttek a
szarmatákhoz hasonlóan szívódtak fel és
nyilvánvalóan a dákok is ebben a sors-
ban osztoztak, a római uralom korát nem
élték túl. Mint nép, mint etnikum el-
tűnt. MAKKAI LÁSZLÓ: A kutatások há-
romféle folyónevet mutatnak fel. Az
egyik folyónév kategória: Szamos, Ma-
ros, Körös, Tisza, Dráva, Száva, Temes,
Duna, Rába. Ezek kivétel nélkül római
korra, vagy annál is régebbi időre men-
nek vissza. Mind olyanok, amelyekről
csak azt lehet bebizonyítani, hogy a
magyar és a román nyelvbe is szláv köz-
vetítéssel kerültek... A közép és kisebb
folyók nevei csak olyan népektől szár-
maznak, amelyeket a 9. századtól isme-
rünk. Éspedig konkrétan szlávoktól és
magyaroktól. Először egy sor szláv példa:
Beszterce, Zsitva, Rábca. A szláv ne-
veken kívül rengeteg magyar névvel van
tele az egész Kárpátmedence, ilyenek
mint Ér, Berettyó, Aranka, de mondjak
tipikusabb eseteket: Nyárad, Lápos, Ara-
nyos Erdélyben. Tehát a közép és kis
folyókat már azok a népek nevezték el,
amelyek ma is élnek. HANÁK PÉTER: A
Duna-tájak, közös történelmünk kereté-
nek népvándorláskori települési, etnikai
és kulturális viszonyait csakis akkor tud-
juk rekonstruálni, ha a kutatást megsza-
badítjuk a mai uralmi viszonyok legali-
zálásának historizáló szándékától. E táj
nemzetközi és belső hatalmi viszonyai
úgysem az őshonosság és a történelmi
prioritás vitáin dőlnek el...

ahogy maga mondta — „végleg” hátat
Rómának: Kolumbiáig menekült. Pályája
itt is érdekes. Volt rendőrfőnök és misz-
zionárius, de megállapodni maradandó-
an itt sem tudott. A civilizáltabb Caracas-
ban kötött ki végre lelkesnek az ottani
magyarok nagy öröme. De itt se bírta
sokáig; a honvágy Európa után vissza-
hajtott Európába: most a rendszerető
teutonoknál, Németországban kötött ki.
De ezt a rendet és a ködös klímát nem
szenvedhette. Mint tékozló fiú tért vissza
az ő meleg, barátságos Itáliájába.

A Szent Péter-tér sarkán lévő Via di
Porta Angelica 63-as számú házban, far-
kasszemét nézve a Vatikánnal, telepedett
le. A „harcos” itt sem adta fel. VI. Pál
pápnak sohasem tudta megbocsátani,
amit a magyarokkal tett Mindszenty her-
cegprímás letételével. A „régő harc fia”
fáradhatatlanul írta és írja a maga új
„Tollhegygel”-rovatait szinte az összes
emigrációs lapokban, míg a mindent el-
csendesítő halál ki nem vette Nyisztor
Zoltán kezéből a tollat...

Nyisztor Zoltánnal a magyar század-
forduló utáni élet egyik koronatanúja
szállt sírba. Nemcsak a két világháború
köti össze az ő írói munkássága, de a
II. világháború utáni keserves magyar
számkivetésnek is egyik legmarkánsabb
papi alakja.

Elfáradt testét az Örök Városban, Ró-
mában helyezték örök nyugovóra.

Lapzártakor kaptuk a hírt, hogy az Úr
P. Dr. Wachter Istvánt, SVD, az Ő hűsé-
ges szolgáját, élete 73., szerzetesi élete
54. és papságának 47. évében, 1979 de-
cember 9-én a gráci egyetemi klinikán,
súlyos szenvedés után, megerősítve a
Betegek Szentségével, magához hívta az
Örökkévalóságba.

A jó Páter Wachter hosszú éveken át
rektora és noviciusmestere volt a Kőszegi
Missziós Háznak. Rendje magyarországi
feloszlata után tanár és gondnok volt
Fürstenfelden a Sankt Severin Missziós
Házban. Emigrációban végzett főtevé-
kenysége a magyar papok és misszioná-
riusok külföldi megsegítése volt. Végte-
len szeretettel és ernyedetlen áldozat-
készséggel segítette őket úgy lelkiileg,
mint anyagilag, először Eichgrabenből,
az utolsó 12 esztendőben pedig Einsie-
delnből (Svájc). — Három héttel ezelőtt
agyszélhűdés érte, aminek következtében
a szíve mondta fel a szolgálatot. — El-
hunyt ppatestvérünket szülőfaluja temp-
lomában, (A-7474 Deutsch-Schützen, Bur-
genland) december 14-én ravatalozták
föl és december 15-én, 14 órakor gyász-
misével búcsúztatták és temették el a na-
zai temetőben, szülei sírja mellett. Test-
véreink, rokonain és barátain kívül csak-
nem egész Magyarország papsága gyá-
szolja őt, aki mindannyiuk jelenlegi ne-
hez helyzetében igazi segítőangyala volt.
A magyarság, odahaza és idekint, nem
felejtheti el azt, aki a szó szoros értel-
mében „életét áldozta fel barátaiért”.

26-éves, németül jól, franciául, ango-
lul keveset beszélő, magyar anyanyelvű,
Svájcban élő lány, társaság hiányában
ezúton keresi hozzáillő, komoly, csa-
ád-alapításra vágyó magyar férfi ismeretsé-
gét. — Fényképes, kézzel írott választ
kérek a szerkesztőségbe „Nem minden
áron” jellegére.

Ha szereti a magyar konyhát, a hazai
ízeket érdemes megrendelni

Mikes Júlia SZAKÁCSKÖNYVÉT.
Egy tapasztalt háziasszony receptgyűj-
teménye és ezernyi ötlet, Vajda Albert hu-
morával fűszerezve (272 oldal). Ára 20 DM,
vagy 10 \$. Megrendelhető: Juhász, 8000
München 80. Bülowstr. 10.

„Műveimet, melyeket barátaim nagyán tartanak, csak azért tudtam létre-
hozni, mert ifjúságomtól fogva tisztelettel hajoltam meg minden előtt, ami
igaz és szép. Valahányszor tisztelettel tekintettem fel édesapámra, édesanyám-
ra, mestereim valamelyikére, vagy akár Istenre, szívem mindig nőtt és gaz-
dagodott. Ilyen lelkiületben születtek meg legszebb darabjaim.”

Anton Bruckner (1824—1896)

Az élet könyvéből

Ausztria

Burgenland — Örség: A burgenlandi Felsőörött (Oberwart) Kelemen János és Imre Mária 65-éves házassági évfordulójukat, vagyis vaslakodalmukat, — **Alsóörött** (Unterwart) pedig **Farkas János** és **Gratzl Johanna** gyémántlakodalmukat tartották. — A két párt szentmise keretében dr. Galambos Iréneusz OSB, alsóöri plébános és felsőöri magyar lelkész áldotta meg. A jubilánsokat **László István**, kismartoni megyéspüspök is köszöntötte.

Halálózás: November 4-én **Felőrön** temették **Staniszewski Mariettát** a liliei német főkonzul feleségét, akinek szülei báró Schelver György és Chernel Marianna a nyáron haltak meg Felsőörött. — November 7-én ugyancsak **Felsőörön** temették **dr. Klein Antal**, volt tolnai főispánt és országgyűlési képviselőt, a magyarországi németiség mindenkor magyarhű vezetőjét, aki 94 éves korában abban az öregotthonban halt meg, ahol Faludi Ferenc pontosan 200 évvel ezelőtt. Mindkettőjüket dr. Galambos Iréneusz öri plébános temette.

Linz/Bad Kreuzen: Elsőáldozás: **Pécsy Gábor** 1979 nov. 9-én járult először az Úr asztalához. — A jó Isten vezérelje egész életén át.

Traiskirchenből írják: Magyarországról, Csehországból, Erdélyből s a Távolkeletről a legtöbb hónapokban több mint ezer menekült érkezett a felsőausztriai felfogó táborokba. Az ausztriai Magyar Karitás ezért a magyar gyermekeknek szánt karácsonyi csomagokat a táborokban összezsúfoló menekültek között osztja ki, mert azok jobban rászorulnak.

Wien: **Keresztelés: Bakos Róbert Zoltán**, B. Mátás és Vass Emilia fia, 1979 május 12; — **Pintér Albert**, P. Jenő és Sadikov Sonja fia, 1979 okt. 21-én Bécsben.

Házasság: Dr. Peithő István és Kocsis Erika 1979 okt. 15-én Bécsben szentségi házasságot kötöttek. — Az Úr áldása kísérje őket életútjukon!

Franciaország

A Párizsi Magyar Misszió december 14–16-ig a francia miniszterelnök feleségének, Mme. Raymond Barre elnökletével háromnapos magyar kiállítást rendezett szeretetvásárral egybekötve.

A Szentestén az egyedülállók részére rendezett szeretetvacsorát az idén megszépült nagyteremben és az újonnan berendezett büffében tarthatták meg, áldozatos magyarok önkéntes munkája folytán. Meg kell említeni **Albisi József**, nyug. asztalost, aki az asztalosmunkákat végezte ingyen; **Lakatos József** vállalkozót, aki a vízvezetési munkákat szerelte; **Vad István**, erdélyi újmenekültet, aki a villany-szerelést végezte; **Mezei Józsefné**, aki a padokat és pultokat díszítette magyaros népi motívumokkal; **Juhász Józsefet**, szintén újmenekült, aki a helyiségeket kifestette és a bútorokat lakkozta, és **Lentulai Györgyöt**, aki a vízvezeték-szereléshez szükséges anyagot adta ingyen. — Örömmel és reménnyel tölt el minden magyart egy ilyen példaadás.

Németország

Aachen: **Keresztelés: Jovári Katalin**, J. Ferenc és Tholen Mária leánya, nov. 3-án

Pater Werenfried van Straaten

ECHO DER LIEBE

4789 PschA München der Volksbank MEMMINGEN, mit Vermerk „Konto Speckpater“.

LIEBESWERK KIRCHE IN NOT

In Österreich: Auf Scheckkonto 9244 Bankhaus Schelhammer & Schatte-ra, WIEN, mit Vermerk „Konto Ostpriesterhilfe“.

OSTERPRIESTERHILFE

In der Schweiz: auf PS-Konto VII 172 000 der Ostpriesterhilfe, Postfach 902 LUZERN.

az Aachen-i Magyar Kápolnában. — Sok örömet kívánunk a kedves szülőknek!

Augsburg: Keresztelés: Balázs Éva, B. Árpád és Rác Erzsébet aug. 30-án szül. kislánya; — **Jánosi Anja**, J. István és Riegei Ursula szept. 14-én szül. kislánya; — **Senger Martina**, S. Péter és Jánosi Erzsébet okt. 17-én szül. kislánya. — Szív-ből gratulálunk!

Augsburg: Halálózás: Piti János 1979 okt. 30-án 68-éves korában elhunyt. — November 28-án temették **Dilingenben Ker.ész Jánosnét**, az augsburgi misszió legidősebb tagját, aki nov. 24-én 94-éves korában elhunyt. — Nyugodjanak az Úr békéjében!

Essen: Keresztelések 1979-ben: Sakál Dániela, S. Károly és Simenió Janka kislánya, Mülnheim, jan. 28-án. — **Szabó Tibor László**, dr. Sz. Árpád és Harbeck Anke kislánya, Essen, febr. 25-én. — **Korpás Andrea**, K. Attila és Micnny Zsuzsa kislánya, aug. 12-én Essenben, a Szt. Minály templomban részesültek a keresztség szentségében. — **Kiraly László Alexander**, K. Laszlo és Anttila Riitta Pirjo kislánya, Bochum, aug. 12-én Bochumban a Szt. József-kórház kápolnájában. — **Sascha-R. István**, Kröger Friedhelm R. és Horváth Katalin kislánya, Vluyn, szept. 30-án, Vluynben a Szt. Antal templomban, részesültek a keresztség szentségében. A jó Isten áldása kísérje őket életútjukon!

Halálózás: ifj. Horváth István, Vluyn, motorkerékpár baleset következtében, 26 éves korában elhunyt. 1979 ápr. 6-án temették Vluynben. Nyugodjék a Mindenható békéjében!

München: Születés: Bercek Elisabetha, B. Lajos és Anrasic Liza leánya, Münchenben szept. 10-én született; okt. 7-én keresztelték.

Halálózás: Bedy Heinz György, 24 éves és **Bedy Györgyné szül. Grünfelder Katalin**, 84 éves, 1979 októberben orosz teherautó által okozott baleset áldozatai lettek Magyarországon. Münchenben 1979 okt. 12-én a Perlacher Forst-i temetőben temették. R. I. P.

Dr. Mazgon Sándor, szept. 18-án Münchenben elhunyt. — **Lovas Árpádné sz. Fülöp Irén** 63 éves korában, nov. 12-én türelemmel viselt hosszas szenvedés után Münchenben meghalt. A Nordfriedhofban nov. 15-én temették. — **Ift István**, 82 éves korában, nov. 13-án Münchenben meghalt. A Waldfriedhofban nov. 19-én temették. — **Unger Róbertné**, sz. **Sántha Anna**, nov. 18-án Münchenben elhunyt. A Nordfriedhofban nov. 22-én temették. A Mindenható adjon nekik örök Nyugodalmat!

Münster: Születés: Plasó József Attila, P. József és Pataki Klára kislánya, Halle-Günsebeck.

Keresztelés: Sinkovics Zsolt, S. Ferenc és Palcsok Katalin fia, Bielefeld.

Házasság: Piliinger Szilárd és Rose Barbara házasságot kötöttek Marlban. — Gratulálunk!

Weingarten: Karkoska Iván, a singeni kis közösség gondos pártfogója, ez év novemberében töltötte be **80. életévét**. — Isten áldása kísérje mindenben!

Mannheim: Keresztelés: Horn Krisztián, H. László és Heffenträger Ilona fia, 1979 nov. 17-én Mannheimben. — **Lakatos Alexander**, L. Sándor és Vítál Livia fia, 1979 nov. 24-én Karlsruhe-Durlachban. Az Úr áldása kísérje életútjukat!

Halálózás: Mondok István, m. kir. szkv. százados életének 70. évében 1979 dec. 3-án, Baden-Badenben; — **Jelentsik Miklós**, életének 82. évében 1979 dec. 4-én Saarbrückenben elhunyt. Nyugodjanak békében!

Stuttgart 1979. évi családi krónikája: Keresztelés: Berta-Valentina Christina Margit, B. Zoltán és Mária leánya, ápr. 7-én; **Tatár Christian László**, T. László és Julianna fia, júl. 1-én; **Ósz Elisabeth Gabriella**, Ö. Domonkos és Erzsébet leánya, júl. 21-én; **Frigge Anatol Mathias**, Dr. med. F. Fritz és Dr. med. F. Georgina fia, okt. 21-én; **Borsos Stefan István**, B. István és Katalin fia, nov. 17-én; **Gyöngyösi Andreas**, Gy. András és Ilona fia, nov. 25-én; **Major Elvira Erzsébet**, M. Miklós és Magdolna leánya, dec. 2-án.

Halálózás: Pop Petru, 76 éves; — **Pozsgai Erzsike**, 21 éves; — **Kurz Jánosné — Aranyos Zenna**, 68 éves; — **Sziczi Béla**, 67 éves; — emunytak az Úrban. — Nyugodjanak békében!

Weingarten: — Új: November 28-án temettek **Pinter Jenót**, akit fiatalon, mindössze 33-éves korában szorított magához az Úr! — R. I. P.

„Boldogasszony a bilincsekkel“

Így hívják azt a Schwarzwaldi, kies fekvésű kegyhelyet, amely október végen Offenburg, Karlsruhe, Mannheim környéke magyarjai elzarándokoltak, hogy kerjék a Boldogasszonyt, szabadsága meg vegre bilincseiből hazánkat és nozzon igaz békét a világnak.

A különösnevu kegyhelynek ez a története: A keresztes hadoruk idejen idevélődik egy kovácslegény, Maria-tiszteő. Kapornat emeltet es kegyképet a Szűzanyának. — A kereszteshadorúba jelentkezik a kovácslegény, Jeruzsálemmel a torokök igróságába kerül. De csodálatos módon, bilincselve, el tud szökni. Hazajön, bilincset nálából elviszi a Szűzanyának abba a kis kápolnába, amit Schwarzwaldban ő emeltetett és a kegykép alá helyezi.

Olaszország

Keresztelők: Sesto S. Giovanni Milane: 79 ápr. 9-én. — **Daniela Beccardo**, B. Alberto és Tátra Zsuzsanna 2. gyermeke. — **Milano:** 79 szept. 30.: **Simona Tiziana Boscheti**, B. Tibor és Tóth Eszter 2. gyermeke. — Okt. 21. **Davide Dall'Oglio**, D. Umberto és Petrédi Ilona 1. gyermeke. — Okt. 21. **Andrea Gilardi**, G. Giuliano és Csonos Mária 2. kislánya. — A jó Isten áldása legyen mindnyájukkal!

Halálózás: Milano: Egressy Tibor, 1979 jan. 10-én, 69 éves. — **Adametz Mária**, júl. 15-én, 89 éves. — **Genova: Ambro de Adametz Alberto**, aug. 5-én, 51 éves. — **Füst Ferenc**, szept. 28-án, 87 éves. — **Bologna: Tartarini Albinóné szül. Kiss Ágota**, okt. 13-án, 29 éves korában a kórházban, amelyben mint segédápolónő

December 14-én, a reggeli órákban közölte a német rádió a hírt, hogy Kelet-Berlinben, 58 éves korában meghalt **Bengsch József biboros**, a Keletnémet Püspöki Konferencia elnöke. Ez a hír nemcsak Németországban, de az egész katolikus világban megdöbbenést keltett, mert Bengsch József az Egyház egyik legnehezebb posztján, Kelet-Berlinben, irányította a DDR hét katolikus püspökségét, hajlíthatatlan hűséggel és nagy bölcsességgel. S hozzá még a fiatal egyházfők közé tartozott.

— + —

Klamár Gyula, a Magyar Híradó főszerkesztője, 1979 december 6-án, 74. életévében váratlanul elhunyt. A megboldogult több mint ötven éven át szolgálta a magyar sajtó ügyét: Budapesten mint az Esti Kurir és a Kis Újság szerkesztője, végül Bécsben több mint húsz éven át volt a Magyar Híradó főszerkesztője. December 13-án 15 órakor búcsúztatták és temették el a Dornbach-i temetőben. Az „Életünk“ szerkesztősége és olvasótáborra őszintén osztozik a szűkebb család és a nagy magyar család gyászában.

Közös magyar-lengyel lelki gyakorlat. —

Magyar és lengyel Máltai Lovagok november 24-én és 25-én a párizsi Saint Martin-templomban lelki gyakorlatot végeztek. A lelki gyakorlatot ünnepi szentmise vezette be, amelyet Frank Miklós, Msgr. Kiedgowski, P. Ruzsik Vilmos, franciaországi magyar főlelkész, Dr. Hieró István, a Magyar Misszió vezetője, koncelebrált. A résztvevők közül meg kell említenünk hg. Polignac, a francia Máltai Lovagok elnökét, báró Dureigne, a francia Máltai Kórházi Segélyszervezet vezetőjét, Kállay Kristófot, a Magyar Máltai Lovagok elnökét, a rend követét és meghatalmazott miniszterét a Szentszéknél, gróf Poninski, a Lengyel Máltai Lovagok lengyel elnökét és vitéz Kézdý-Vásárhelyi Béla priort.

Figyelem! Újdonság!

Szamosi József

MÁRIACELLI EMLÉKKÖNYV

Képes magyar kalauz

Az izléses kiállítású könyvecske a híres Mária-kegyhely történetét, bazilikáját és a kincstár nevezetességeit mutatja be, mindenütt kiemelve Máriacell magyar kapcsolatait.

A könyvet 14 fekete-fehér-, és 32 színes kép díszíti.

Megrendelhető az „Életünk“ szerkesztőségében. Ára 12.— DM, vagy 6.— \$ és postaköltség.

dolgozott, szerzett víruscs hepatitisz áldozata lett, amely néhány nap alatt megölte a makkegészséges fiatalasszonyt. — Adj Uram, örök nyugodalmat nekik!

Svédország

Stockholm - Donderyd: Keresztelés: Spuller Sebestyén, S. György és Söderberg Éva fia, 1978 szeptember 24-én.

Születés: Spuller Gizella Krisztina, S. György és Söderberg Éva kislánya, 1979 nov. 14-én. — A Mindenható áldása kísérje őket életútjukon!

Magyar siker! — Dr. Palásthy Ferenc (Svédország) „Zenei élet Magyarországon a honfoglalástól napjainkig“ című művét első díjjal, aranyéremmel tüntette ki a zsűri Siegburgban, Engelbert Humperdinck szülővárosában, a német zeneköltő születésének 125. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi bélyegkiállításon.

Chicagóból írja egyik kedves olvasónk, **Orbán Béla**, hogy 45-éves boldog házasság után, jó feleségét szül. **Parcsetich Mária**t 1979 október 8-án magához szőlította az Úr. — Mély gyászában testvéri együttérzéssel mi is osztozunk.

Dr. Fábián Károly 60. születésnapját okt. 25-én ülték meg barátai és tisztelői az Oberhaching-i öregotthonban. „Károly atya“, ahogyan egész Magyarország feljethetetlen rádióközleményeiből ismeri, Székelyföldön Alsóbölkényben született 1919 okt. 25-én. Püspöke, Márton Áron, a háború legnehezebb időszakában küldte Magyarországra, majd Rómába tanulni, ahol 1947 nov. 25-én szentelték pappá. Szűkebb hazájába, Székelyországba nem engedték vissza a románok. Így neki is az emigráció lett a sorsa. Kezdetben Svájcban működött az új magyar menekültek között, később pedig Münchenben a Szabad Európa Rádió magyar osztályának lett a lelkésze, ahol nagy szakértelemmel és odaadással irányította a magyar egyházi adásokat egészen 1977 december 14-én bekövetkezett súlyos agyvérzéséig. Jellemző Károly atyára, hogy a rádióban íróasztala mellett, munkában érte a súlyos csapás. Több hétig lebegett élet és halál között, teljesen öntudatlan állapotban. Végre győzött erős szervezete, felépült, de jobboldala béna maradt. Beszédközpontja is súlyos kárt szenvedett. — Most már tolokocsiban tember végén Adora és Márta nővérekkel, akik ugyanekkor szerzetesi fogadalmuk 40-éves jubileumát ünnepelték, repülőgépen tolokocsiján Lourdesba zárandokolt. Mindent a legnagyobb buzgalommal csinált végig, legszívesebben a Lourdes-i jelenések barlangjában időzött. Úgy testileg mint lelki felüdítette ez a zárandoklat. — December 14-én írjuk ezeket a sorokat, éppen ma van két éve már, hogy az agyvérzés érte a magyar pasztoráció mérhetetlen kárára. Ezzel a szomorú évfordulóval kapcsolatban imádkozunk érte, hogy a jó Isten a Szűzanya közbenjárására adja meg azt, hogy közös vágyunk teljesülhessen és Károly atya újra munkába állhasson.

S P O R T

Az őszi utolsó forduló meglepetései: Kikaptak a vezető csapatok. A Honvéd, a Fradi és a Videoton. Eredmények: Volán — Honvéd 2:1; Zalaegerszeg — Fradi 3:0; Pécs — Videoton 7:1; Győr — Diósgyőr 3:1; Vasas — Pécsi Vasutas 2:1; Debrecen — Újpest 2:3; Salgótarján — Békéscsaba 1:1; Székesfehérvár-Előre — MTK 0:0; Tatabánya — Dunaújváros 2:0.

Még vezet a Honvéd egy ponttal a Vasas előtt. A diósgyőr kiesett az UEFA kupából. A Kaiserslautern-től a visszavágón 6:1-re kikapott. A mérkőzésnek szépség-hibái volt: a rossz formában vezető spányol bíró már egy jogtalan tizenegyest adott. Az utolsó percben pedig egy négy méteres lesgőlt adott meg a német csapatnak, mire Veréb, a kapus, olyan hevesen gesztikulált a bíró ellen, hogy az kiállította és tizenegyest ítelt.

Magyar a magyar tornasport „óriása”, egy évi betegség után is megőrizte világbajnokságát. A legnagyobb pontszámmal lett Texasban újra világbajnok a lölengésben. — A magyar férfi tornászcsapat megállta a helyét és hatodik lett. A csapatbajnokságon: 1. Oroszország, 2. Japán, 3. Amerika, 4. DDR.

London nagy kísértője s egyben bukattója a Vasfüggöny mögötti sportolóknak, de csak nem tanulnak belőle. Két éve Szovjet sportolókat fogtak el áruházi lopáson. Emlékeztet, hogy Fazekas felesége és Töröcsik mennyasszonya is ott buktak le lopáson. Most ismét megszégyenítő hír: a magyar öklövív válogatott négy boxolóját kapták rajta lopáson, ugyancsak egy londoni áruházban. — Az ítélet otthon is szigorú és példás volt: három versenyzőt tíz évre tiltottak el minden hivatalos sportolástól, mert otthon is tagadni akarták a tényt. A negyedik öt évi eltiltást kapott, mert nemcsak bevallotta, de meg is mondta a többiek nevét.

Megválasztották az idei év világlegjobb atlétáit: a férfiaknál az angol Coe méltán lett első, mert az idén három új világcsúcsot állított fel: a 800 méteren, a 1500 méteren és az egy mérföldön. — A nőknél a keletnémet Koch lett az első: az utolsó két évben kilenc világcsúcsot futott.

Vizilabdázóink tartják kitűnő formájukat és mindkét európa kupát megnyerték: a Fradi az EK-t, a Vasas pedig a BK-t.

Tatabánya férfi-kézilabdacsapata sikeresen jutott tovább a kézilabda európa kupájában: kiverte a német Hofweier-csapatát és bejutott a negyeddöntőbe, ahol cseh csapattal kerül szembe.

1980-ban, az Olimpia Évében, sok sikert kívánunk a magyar sportolóknak!

EUROPÁI MAGYAROK SZENTFÖLDI ZARÁNDOKLATA

1980 május 6 (kedd) — május 17 (szombat). Zürich—Jeruzsálem—Zürich. Tizenkét nap! **Részvételi díj:** 1825 svfr. + kb. 45 svfr. (borravalók)

Jelentkezési idő: 1980 március 29-ig. Részletes Tájékoztató: Jelentkezéskor.

Jelentkezés: Zürichi Magyar Rk. Plébánia. Postfach 3242. CH-8023 Zürich. Tel.: 01 - 33-41-78.

Vagy: Baseli magyar rk. Missió. Schneidergasse 27. — Ch - 4051 Basel. Tel.: 061 - 25-68-70.

Kellemes szórakozás, vidám hangulat!

A „Hagyományos Magyar Diákball” 1980 február 3-án, vasárnap

19.30-órától kezdettel, az eddigi nagyszerű keretek között a Hotel Bayerischer Hof, (8 München 2. Promenadeplatz 2) dísztermében tartjuk. A ballt az elsőbálozó lányok nyitják meg.

Jelentkezéskor: január 7-től naponta 17 órától 20 óráig a (089) 62 23 982 telefonon kérjük.

A tánczenét ismét két közismert zenekar szolgáltatja.

A bevétel egy részét karitatív célra szánjuk!

Kérjük barátainkat, hogy rendezvényünk dátumát már most jegyezzék elő a naptárba!

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grillsütésre	DM
vákuumsomagolásban	16.—
1 kg paprikás szárazkolbász	15.—
1 kg paprikás friss füstölt kolbász	13.—
1 kg rizses véreshurka	9.90
1 kg májashurka	9.90
1 kg vastag húsos szalonna	12.—
1 kg paprikás tokaszalonna	8.80
1 kg dísznásajt	12.—
1 kg füstölt sonka	13.—
1 kg füstölt sertésborda	8.80
1 kg füstölt csülök	8.80
1 kg friss tepertő	14.—
Utánvétellel és csak belföldre szállítunk, 5 kg-on felül rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.	

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3.
D-6710 Frankenthal. Tel.: 06233/62 69 3

BÉCSI MAGYAR KÖNYVESBOLT

Libro Disco

A-1010 Wien, Domgasse 8. T.: 52-73-15
Magyar könyvek, lemezek és folyóiratok küldését a világ minden tájára vállaljuk.
Kérje díjtalan katalógusunkat.

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG
c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anyanyelvünkön.

A könyvnek ára portóval együtt 40.— Sfr., vagy ezen értéknek megfelelő más valuta.

Megrendelhető közvetlen a kiadónál:

EDITION BALOGH, Pf. 19.
CH-6000, Luzern 5.

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. D-8000 München 1. Postfach 162. Tel.: (089) 300 21 62.

Magyar Kölcsonkönyvtár. — Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő MAGYAR KÖNYVTÁR szívesen fogadja minden Svájcban élő, magyar nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használatát díjtalan. A könyvek cseréje posta útján történik. — Jelentkezés magyarul írásban. **Cím:** Schweizerische Landesbibliothek, Ungarische Abteilung, Hallwylstr. 15, CH-3003 Bern.

Hites tolmács és fordító, — magyar-német és német-magyar. Hans-Henning Paetzke. 6000 Frankfurt/M. Adlerflychtstr. 4. — Telefon (0611) 59 19 39.

MAGYAR LELKIGYAKORLAT lesz a svájci hegyek között, a Luzern—Brünig-i vasútvonalon fekvő Lungern-i Josefshaimben, 1980 február 22. péntek estétől február 24. vasárnap délutánig. A lelkiigyakorlatot P. Dér János S. J. tartja. Téma: „Bemegyek szent templomomba”. Költség: személyenként SFr. 30,— (teljes ellátás), házaspároknak két személyre SFr. 150,—.

Jelentkezés: Huba Judit, Neptunstr. 10, 8032 Zürich, Tel. 01/32 55 54, este 8 óra után.

Jelentkezési határidő: 1980 január 5. (Későbbi jelentkezést csak akkor tudunk figyelembe venni, ha még van üres szoba.)

Eladó Jugoszláviában: Kulán négyszobás ház, központ közelében. Érdeklődni: Münchenben, Telefon (089) 39 94 28.

Most jelent meg

J u h á s z L á s z l ó MAGYAROK AZ Ú J V I L Á G B A N

című új könyve, amely az első világljáró ősünktől a századforduló kivándorlási hullámaig követi az amerikai magyar nyomokat.

Ara: 15.— DM, 100 ÖS, 7 \$.

Megrendelhető: Dr. Juhász,
8 München 80. Bülowstr. 10/1.

„TETENY” ungarische Spezialitäten INH.: O. BAYER

Kreitmayerstr. 26. - D-8000 München 2.

Telefon: (089) 19 63 93

Debrői Hárslevelű	5.75
Badacsonyi Kéknyelű	6.20
Badacsonyi Szürkebarát	6.20
Soproni Kékfrankos	6.—
Domszlói Muskotály	6.20
Domszlói Tramini	6.50
Badacsonyi Tramini	6.50
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Cabernet	6.20
Tokaji Aszu 4 Putt.	13.—
Tokaji Aszu 3 Putt.	11.—
Kecskeméti Barack pálinka	23.50
Hasas Barack pálinka	20.50
Cseresznye pálinka	20.50
Szilva pálinka	19.50
Hubertus	17.50
Kosher szilva pálinka	26.—
Beverage Bitters (Unic) lit.	26.—
Beverage Bitters (Unic)	13.50
Szalámi (Pick)	22.—
Csabai	20.—
Gyulai	18.—
Süli debreceni	13.—
Süli kolbász	14.—
Házi kolbász	17.—
Tarhonya 1/2 kg.	2.75
Nagykocka	3.10
Lebens	3.10
Kiskocka, cérnamentelt 100 gr.	—,70
I. osztályú szaloncukor kg.	15.—

Üvegárút is szállítunk!

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német (és német-magyar), Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben és peres ügyekben segít. D-4040 Neuss, Daimlerstr. 249. Tel.: 02101/54 13 17.

Unokatestvérem részére, ki nagyon jó megjelenésű, jófogalkozású korrekt aszszony, keresem 48–56 éves jóállású, megbízható, jó megjelenésű férfi ismerettségét. — Fényképes válaszokat „Carmen” jellegre a Szerkesztőségbe kérek.

Münchenben élő **édesanya** családi okokból több évre nevelésbe adná két (2-és 4-éves) kisfiát olyan helyre, ahol együtt békés, meleg otthonra találnának. „Sürgős” jellegre a szerkesztőségbe.

Bogyay Tamás: Szent István király

„STEPHANUS REX”

könyve németül és magyarul kapható az **Életünk Szerkesztőségénél.**

Ara 26.— DM + Porto

ELEIUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:

a Magyar Kat. Főlelkészéig.

Felelős szerkesztő:

Dr. Harangozó Ferenc.

Redaktion und Herausgeber: die Ungarische Oberseelsorge, 8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38. Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ő náluk is kell előfizetni! Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15 DM, vagy ennek megfelelő valuta. Tengeren túlra légipostával 25 DM. Lapzártá: a hónap 13-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el. Postscheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge „Életünk”

Druck: Danubia-Druckerei, Ferchenbachstr. 28. 8 München 50.

MAGYAR KULTÚRELET AZ ŐRSÉGBEN

Október 13-án a szombathelyi „Ungaresca” népi táncgyűttes és a sárvári „Regölök” a felsőöri polgáriiskola aulájában „Magyar népi estét” tartottak. A délután folyamán az alsőöri gyermekekkel foglalkoztak megtanítván őket néhány népi játékokra és népdalra. Este azután „megpaprikázták”, vagyis „fergeteg módjára magukkal ragadták” a szépszájú közönséget. Egymást váltogatták a zenekarok és a férfi- és női táncsoportok, közben a regölök” népi hangszereket is bemutatottak és régi népdalokat. A közönség szünni nem akaró tapsa azt fejezte ki, hogy máskor is szívesen látják ezeket a nagyon szimpatikus szombathelyi illetve sárvári fiatalokat.

Október 26-án az osztrák nemzeti ünnepén 110 alsőöri Pannonhalmára zárandokolt. Énekszóval vonultak be az ősi székesegyházba, ahol szentmisén vettek részt. Ismerkedtek a főmonostor ezer éves történetével, majd az egykori rendi pincében ebédelt a környék borával is. Győrött a könnyező Mária képét és a karmeliták lorettói házat keresték fel. Utban hazafelé a renoválás alatt álló pápai nagytemplomban és a magyar Kis-Cellben (Celldömölk) tartottak még búcsús stációt. A sághelyi pincét és a szombathelyi halászcárdát sem kerültk el.

Október 7-én a fesőpulyai-október 27-én pedig a középpulyai búcsún lépett fel a „Felsőpulyai Magyar Leánytáncsoport”: „Három a tánc” címmel.

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi. **W. Divy hites fordító és tolmács.** D-7990 Friedrichshafen, Linderstr. 50. — Telefon: 07541/7 1 3 9 1.

Hentes és Mészáros szakembereket keresünk magyar Húsárú-üzembe. Lehet olyan személy is, aki nem rendelkezik szakmunkásbizonyítvánnyal, de gyakorlatlan van a húsfeldolgozásban. Nyelvismeret nem feltétel. **Ezenkívül keresünk egy hölgyet**, aki hajlandó lenne mint Wurst-eladó a Stuttgart-i Központi Markthallenben dolgozni **magas fizetésért.** Ötnapos munkahét biztosítva, lakásszerzésben segítünk. A magyar nyelven kívül német nyelvismeret fontos.

Jelentkezés írásban vagy telefonon: **Fleischwarenfabrik Viktor Pál. 7063 Welzheim, Lerchenstr. 29. — Telefon: 07182 / 6736, 7868, — 18 óra után: 81-81.**

Sternen-vendéglő, Hinteregg (Zürich), Forchstr. 182 (Tel.: 01/984 01 03) sürgősen keres fiatalabb asszonyt, aki háztartáshoz is ért, jó dotálás mellett. (Gyermek nem akadály.)

A Mindszenty Alapítvány kiadása:

N A P I J E G Y Z E T E K

Mindszenty bíborosnak a budapesti Amerikai Követségen (1956–1971) készült naplószerű feljegyzésel.

A könyvhöz **Batthyány Iván**, a Mindszenty Alapítvány elnöke írt bevezetőt, a bíboros követségi életéről **M. J. Hillebrand**, amerikai nagykövet ad számot. A magyarázó fejezeteket **Csonka Emil** készítette.

A 480 oldalas könyv ára 32.— DM vagy 14 USA \$ és portó. Megrendelhető az „Életünk” útján.